

Vaški UTRINKI

številka 80, december 2024

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI POBEGI - ČEŽARJI

*Srečno, zdravo
in varno 2025*

www.pobegi-cezarji.si

5	Slovesnost ob našem prazniku 2. oktober - V spomin in zahvalo
8	Investicije v naši krajevni skupnosti - Realizirani in bodoči projekti
10	Prostovoljno gasilsko društvo Pobegi-Čežarji - Vestno in uspešno izpolnjujemo svoje poslanstvo
13	Društvo upokojencev Pobegi-Čežarji - Izlet na Dolenjsko: od čebelic do kozolcev
14	Društvo upokojencev Pobegi-Čežarji - 40-letnica delovanja Društva upokojencev Pobegi-Čežarji
15	KO Združenja protifašistov, borcev za vrednote NOB in veteranov Pobegi-Čežarji - Vsakoletno druženje z dolenjskimi prijatelji
16	Kulturno društvo Pobegi-Čežarji - Feri Lainšček in Selma Skenderović pri nas
18	Kulturno društvo Pobegi-Čežarji - 25. obletnica delovanja Kulturnega društva Pobegi-Čežarji
19	Kulturno društvo Pobegi-Čežarji - Še nekaj naših aktivnosti
20	Športno društvo 2. oktober - Turnir ob 20-letnici ženske balinarske sekcije Športnega društva 2. oktober
21	Intervju: Rado Gregorič - Brez trdega dela ni rezultatov ali - vzgoja se začne doma
23	Naša jubilarita: Enzo Schergl in Miranda Kocjančič
24	Intervju: Ema Krizman Grmek - Pobežani so nas lepo sprejeli medse
26	Intervju: Andrej Rupnik - Harmonikar iz Čežarjev
27	Ljubaljuba: Predalčki (Kašatinčki)
28	Bilo je nekoč - Kda pada šagra ljetas
29	Bibliobus vabi na pot knjižnih pustolovščin
30	10. obletnica nove stavbe podružnične šole Sveti Anton
31	Intervju: Maja Lindič, ravnateljica Osnovne šole Elvire Vatovec Prade
33	Kaj je novega v vrtcu Zajček Pobegi
35	Praznične rastline: od žita do božičnega kaktusa
36	Tradicija novoletnih voščilnic

Spoštovani krajanji in krajanke

Leto je naokoli. Spet prihaja tisti čas, ko se ozremo nazaj in pogledamo, kaj vse smo v letu naredili, česa morebiti pa še ne ... to je čas lepih trenutkov, upanja in praznovanja, snujemo pa že cilje in želje za prihodnost. Upam, da vam je bilo leto, ki se počasi poslavlja, naklonjeno in vam je prineslo tisto, kar ste želeli in si zastavili.

Pred vam je nova številka Vaških utrinkov, bogata z vsebinami in novicami. Želimo vam dati čimveč informacij o naši skupnosti, predstaviti kraj, krajane in dogodke, ki so obeležili zadnje obdobje. Člani sveta krajevne skupnosti smo se čez celo leto trudili in angažirali, da bi se zastavljeni

cilji v čimvečji meri uresničili. Pripravili pa smo tudi obsežen plan za bodoče obdobje in ga zajeli v Načrtu razvojnih programov za leti 2025 in 2026, ki smo ga predstavili na MOK. Kot prioritete smo zastavili sanacije cest z izgradnjo manjkajoče kanalizacije, optike in ureditev parkirnega režima na javnem parkirišču ob Zadružnem domu Pobegi - Čežarji.

Dogajalo se je veliko. Koliko smo bili mi, člani sveta, ter naša društva in organizacije pridni, ocenite vi. Društvo upokojencev naše krajevne skupnosti deluje že 40 let in ta pomemben jubilej so primerno obeležili, s proslavo in bogatim programom. Ženska balinarska sekcija Športnega društva Pobegi-Čežarji je praznovala okroglih 20 let delovanja in v ta namen so organizirali lepo obiskan turnir. Kot vedno doslej so bili člani Prostovoljnega gasilskega društva Pobegi-Čežarji izredno dejavni in preberite si članek o njihovih aktivnostih. Kulturno društvo je izvedlo nekaj dogodkov, še več pa jih planirajo v prihodnjem letu. Krajevna organizacija združenja borcev nadaljuje s tradicionalnimi obiski na Dolenjskem in z gledno skrbi za naša spominska obeležja. Hvaležni smo članicam Krajevne organizacije Rdečega križa Pobegi-Čežarji, ki redno obiskujejo naše starejše krajanke in krajane, posebej pa še v prednovoletnem času.

Konec leta je tudi priložnost, da se zahvalimo vaščankam in vaščanom za vse, kar storite za našo krajevno skupnost. Hvala za vaš čas in doprinos k boljšemu in lepšemu.

Vsem vam želim lepe praznike. Naj bo ta december čas, ko vsaj za trenutek stopimo iz tega norega sveta, čas, ki ga namenimo družini, svojim dragim in tistim, ki našo pomoč in pozornost potrebujejo.

Srečno!

Orjana Ugrin

VAŠKI UTRINKI

Izdaja: Krajevna skupnost Pobegi-Čežarji, zanjo Orjana Ugrin, predsednica sveta KS
Uredniški odbor: Majda Santin Bažec, Orjana Ugrin, Maja Pertič Gombač, Andreja Lazar
Oblikovanje in prelom: Damjan Vremec, Premo d.o.o. Koper
Tisk: Vek Koper, naklada: 800 izvodov
Naslovnica: Mlade članice in člani PGD Pobegi-Čežarji so poleti uživali na letovanju v taboru v Radovni pri Mojstrani

Dragi bralci in bralke

Pred vami je zadnja številka našega glasila v odhajajočem koledarskem letu. Pripravili smo ga z veseljem in toplim občutkom pripadnosti domači skupnosti. Tudi zato iskreno verjamem, bo vsakdo od v njem našel kaj zanimivega.

December je čaroben mesec. Mesec, ki je običajno vsaj za odtenek drugačen od drugih. Mnogi svoje domove in okolico prepletamo s pravljicnimi lučkami, po radiu se vrtijo praznične popevke, mestna središča pa dišijo po cimetu, klinčkih in kuhanem vinu. Praznični čas ima to neverjetno moč, da še tako hladnega in na tradicijo neobčutljivega posameznika, ponese nazaj v brezskrbno otroštvo in mu izriše smeh na obrazu.

Brez daril v teh dneh preprosto ne gre. Vedno je lepo prejeti malenkost, še lepše pa jo dati, sploh če veš, da je prejemnik darila vesel. In ne pozabimo, da niso pomembne materialne dobrine! Če si v zadnjem mesecu leta vzamemo čas za ljudi in stvari, ki nas osrečujejo, in mimogrede obudimo še kakšen star družinski običaj, kot je zame postavitev jelke in okrasitev, je december vendarle prelep mesec.

Pomen vsega božično-novoletnega časa je prav v njegovi simboliki, v prelomu s preteklostjo in prehodu v nejasno prihodnost, ki je v ljudeh vedno vzbujala - in še danes je tako - strahove, upe, pričakovanja in hrepenenja. Ni bogastva sveta, ki bi preseglo topel stisk dlani, razumevajoč pogled naših najdražjih ... To so lepi trenutki, ki ostanejo v naših spominih za vedno.

Stari slovenski pregovor pravi, da če praznike opustiš, prazniki zapustijo tebe. Sicer pa je tudi naši Krajevni skupnosti s predsednico sveta KS Orjano Ugrin uspelo postoriti marsikaj, da nam je bivanje v tem domačem kraju bolj prijazno, lepše.

Mogoče leto 2024 ni bilo vaše leto?! Nič hudega! Novih 12 mesecev leta 2025 je pred vrati in možnosti za izboljšavo vsak dan znova – kar 365 dni!

Prijetno branje vam želim in vse dobro,

Majda Santin

AKTIVNOSTI KS

Slovesnost ob našem prazniku 2. oktober V spomin in zahvalo

»Mineva 81 let od terorja, ki je zaznamoval naši vasi Pobege in Čezarje. A s tem ne praznujemo dejanj, ki so jih temne in umazane sile brezčutno izvršile nad našimi ljudmi, temveč vstajo, moč in pogum naših prednikov, ki so za domovino, za svobodo in kruh dali svoje življenje« so bile besede krajana **Marka Djuraševića**, ki je odlično prepletal besedne, glasbene in plesne niti letošnje slovesnosti. Lepo je bilo videti in slišati mladega človeka, ki je z velikim občutkom do zgodovine in njenih ustvarjalcev sooblikoval tako bogato, toplo in veličastno proslavo, ki so jo zbrani prijazno sprejeli z glasnim ploskanjem.

Besedo so imeli predsednica Sveta KS Pobege-Čezarji **Orjana Ugrin**, predsednik KO Združenja borcev Pobege-Čezarji **Rajko Čerin** in podžupan Mestne občine Koper **Janez Starman**. Osrednja govornica pa je bila strokovnjakinja za kulturno dediščino **dr. Neža Čebtron Lipovec**. Sledil je živobarven prikaz ustvarjalnosti otrok

iz vrtčevske skupine **Polžki** pod vodstvom mentorice **Mirjane Kraljič**. Svoje čudovite glasove so predstavili učenke in učenci osnovne šole **Elvire Vatovec**, pod taktirko prof. **Aleksandra Maska**. Za prireditev je recitatorje pripravila prof. **Nadja Agapito**.

»Če so nam vzeli svobodo, nam pesmi ne morejo vzeti. Če več zatirali nas bodo, več bomo morali peti. Naša pesem je naša svoboda, da bomo peli na glas«, so besede

Pinka Tomažiča, ki je padel pod fašističnimi streli. Zato pojmo in plešimo, igramo se z notami in z glasbo objemimo drug drugega! To so zagotovo naredili člani zamejskega ansambla **Vstala Primorska** z odlično pevko **Martino Feri** z spletom partizanskih pesmi, ki so ogrela srca množico zbranih... marsikdo je pritegnil z glasbeniki...

Slovesnost ob spominu na padle v narodnoosvobodilnem boju je bila znova tudi priložnost, da se Krajevna skupnosti javno zahvali zaslužnim posameznikom in skupinam.

dr. Neža Čebtron Lipovec

Orjana Ugrin

Rajko Čerin

Janez Starman

Mark Djurašević

Letošnje priznanje »2. oktober« je Svet krajevne skupnosti Pobegi-Čežarji podelil dolgoletnemu praporščaku **Renatu Kocjančiču**. Prejemnik priznanja se je rodil v zavedni slovenski družini. Oče je bil partizan v Brkinih, kjer so ga zajeli Nemci in ga odpeljali v taborišče smrti v Nemčiji. Renato Kocjančič je bil vedno aktiven član naše skupnosti, bil je tudi ulični poverjenik, dolga leta porotnik in dva mandata v odboru Društva upokojencev.

Za 40-letno uspešno delo je Spominsko priznanje prejelo

Društvo upokojencev Pobegi-Čežarji, za 20 let svojega delovanja pa je prejela priznanje **ženska balinarska sekcija Športnega društva 2. oktober Pobegi-Čežarji**. Priznanji sta prevzeli **Nada Peric** in **Mirela Leban**.

Renatu Kocjančiču, članicam in članom nagrajenih društev iskrene čestitke. Snovalcem slovesnosti, vsem nastopajočim in tudi avtorjem razstave ob 25-letnici delovanja krajevnega Kulturnega društva, ki je bila na ogled v Narodnem domu, pa topla zahvala.

Mirjam Muženič

Martina Feri in ansambel Vstala Primorska

Renatu Kocjančiču je Svet KS Pobegi-Čežarji podelil priznanje 2. oktober, za dolgoletno vestno in ponosno nošenje prapora Krajevne organizacije Združenja borcev Pobegi-Čežarji

Društvo upokojencev Pobegi-Čežarji je za 40 let delovanja prejelo Spominsko priznanje Sveta krajevne skupnosti

Svet Krajevne skupnosti je podelil ženski balinarski sekciji Športnega društva 2. oktober Pobegi-Čežarji spominsko priznanje za 20 let delovanja

Kipec na spomeniku, ki izpričuje tudi naše vrednote

Koliko izmed vas, dragi sovaščani, se je kdaj spraševal, kdo je in kaj pomeni kipec, ki stoji na vrhu našega spomenika, postavljen žrtvam NOB. O njem je letos spregovorila **dr. Neža Čebtron Lipovec**, svečana govornica na proslavi krajevnega praznika 2. oktober. Tako je povedala: »Na vrhu spomenika, pred katerim stojimo, zmagovito stoji manjši bronasti kip, podoba zmagoslavnega moža, borca – narodnega heroja **Stevana Filipovića**. Postavili so ga leta 1950. V značilnem socrealističnem tonu brez besed, golih mišičastih prsi pripoveduje jasno zgodbo o pogumu in zmagi. Kipec je odliček originala, ki ga je med letoma 1946 in 1947 zasnoval veliki hrvaški kipar Vojin Bakić; še dva odlička originala stojita v Beogradu, eden v stalni zbirki Vojnega muzeja na Kalemegdanu, drugi na odprtem, na Dedinju, blizu Muzeja istorije Jugoslavije. Original pobeško-čežaranskega kipa pa je bil torej zgodnejši, izrazito plastičen; umetnik naj bi ob njem imel v mislih svoje štiri brate, dva starejša in dva mlajša, ki so že leta 1941 bili ujeti, odpeljani v koncentracijsko taborišče in nato usmrčeni. Kipec ponazarja 26-letnega Stjepana Filipovića - Steva, partizana, ki je padel v četniško zasedo, ta ga je predala Nemcem, ki so ga po dvomesečnem mučenju obesili. Kipar ga je ovekovečil v pozi pred smrtjo - z dvignjenimi rokami in vzklikom: Zmagali bomo! Mladost, pogum, boj in skozi tragedije - vendarle zmaga.«

To je sporočilo kipca. Dejstvo, da se pa nahaja prav tu, sporoča, da so te vrednote zaznamovale tudi vaško skupnost Pobegov in Čežarjev. Kako je kipec prišel v Pobeg? Tako nam je povedal častni vaščan KS Pobegi-Čežarji, **Serafin Turk**: »Pleskal sem prostore Komiteja v Kopru in v skladišču zagledal kipec. Vprašal sem, če bi ga lahko dobil za spomenik, ki je prav v tistem času nastajal v Pobegih-Čežarjih. Odgovor je bil pritrdilen tudi zato, ker je le-tega prejela koprška mladinska delovna brigada, v kateri so bili tudi številni mladinci iz Pobegov in Čežarjev, ki so bili uspešni na mladinski akciji v Zemuni pri Beogradu.« In nadaljeval: »Kipec sem odnesel kamnoseku, ki je pripravljaval kamnite dele spomenika. Dejal mi je, da je malce premajhen za velikost spomenika, vendar ga je kljub temu postavil tam, kjer je še danes.«

Dr. Neža Čebtron Lipovec je citirala tudi verz Karla Destovnika Kajuha:
»Moja pesem ni le moja pesem,
To je krik vseh nas,
Moja pesem ni le moja pesem,
To je boj vseh nas. /
Biti mlad v teh težkih časih,
To se pravi
Brez mladosti biti mlad,
Zreti starega sveta propad,
Skrivati premnogo nad,
To se pravi biti mlad... /
Pa je vendar sreča biti mlad,
biti mlad in poln nad!«

Investicije v naši krajevni skupnosti

Realizirani in bodoči projekti

V sklopu participativnega proračuna 2024 Mestne občine Koper sta bila letos v naši KS izvedena dva projekta:

Prostor za mladino v Pobegih

Pobudnica projekta je sicer predlagala postavitev pump tracka z dodatno športno in urbano opremo. Ker pa bi vrednost izvedbe predlaganega projekta preseгла izglasovano vrednost projekta, je bilo usklajeno, da se na lokaciji ob otroškem igrišču za Zadržnim domom uredi površina za starejše otroke, mlade, odrasle in starejše. V okviru razpoložljivih sredstev se je letos izvedla priprava terena in s tem povezana gradbena dela (zid ob brežini, stopnice, dostopna pot, klop, itd.). Za prihodnje

obdobje tako ostaja še opremitve prostora z nekaj športnimi rekviziti, urbano opremo in zasaditvijo mediteranskega rastja.

Označitev avtobusnih postajališč

V okviru PP projekta je občina opremila avtobusna postajališča ob glavni cesti v smeri Koper – Bertoki – Sv. Anton in obratno, torej tudi Pobege in Čezarje, z enotno označitvijo z imenom postaje, ki je na voznem redu avtobusne linije.

Asfalt dostopne poti do igrišča

Krajevna skupnost je iz lastnih sredstev financirala preplastitev dostopne poti do otroškega igrišča, tako, da bo sedaj otroško igrišče lažje dostopno manjšim otrokom, dostopu z otroškimi vozički, itd.

Umestitev hitrostne ovire

Za izvedbo projektov v okviru participativnega proračuna za leti 2025 in 2026 je bilo za našo KS oddanih več predlogov, izglasovan je bil žal le projekt »Umestitev hitrostne ovire« v vrednosti 40.000 EUR, in sicer na postajališču v Pobegih (ob Okulodentu), ki vključuje tudi obnovitev razsvetljave in pločnikov. Sicer je bil na tem odseku državne ceste na pobudo krajanov postavljen radar. Mnenja glede umestitve radarja so seveda deljena, dejstvo pa je, da je znatno pripomogel k umiritvi prometa na tem odseku.

Ureditev cestišča za Poljane

MO Koper je izvedla preplastitev in odvodnjavanje spodnjega dela ceste za Poljane ob izvozu na Cesto I. Istrske brigade, v dolžini 75 m, zahvaljujoč uspešnemu dogovoru s tamkajšnjima lastnikoma zemljišča. Žal v obseg del ni bila vključena celotna dolžina ceste. S strani občine potekajo aktivnosti z lastnikom zemljišča za celostno rešitev tako preostalega dela cestišča, kot tudi zahodnega kraka v smeri Poljan.

Narodni dom Pobegi

V letošnjem letu se je nadaljevalo z ureditvijo prostorov v Narodnem domu v Pobegih. Občina je financirala ureditev prostorov v 1. nadstropju, ki je zajemalo ureditev tlakov, montažo razsvetljave, celotno ureditev vhodnega stopnišča (tlaki z estrihom in z vinilom) ter opremo prostorov. S tem je obnova celotnega objekta Narodnega doma, ki je trajala nekaj let in zahvaljujoč znatni finančni pomoči občine, zaključena. Krajevna skupnost bo z lastnimi sredstvi predvidoma v prihodnjem letu uredila še manjšo čajno kuhinjo.

Pobegovo naselje - ureditev zida

V okviru projekta je občina izvedla celovito sanacijo nevarne ruševine - podpornega zidu - v Pobegovem naselju.

Novo naselje – premestitev ekološkega otoka

Krajevna skupnost je v okviru lastnih sredstev izvedla premestitev ekološkega otoka s 3 zabojniki v Novem naselju (zgoraj ob zidu), na novo lokacijo, nekaj metrov nižje, ob cestišču.

Cesta na Rižano – ureditev ekološkega otoka

Marjetica Koper je na predlog KS uredila ekološki otok na Cesti na Rižano, pri odseku za Kostanjevo, z novimi betonskimi podstavki, ograjo in poravnavo v nivo cestišča.

Zadržni dom Pobegi - Čezarji

Krajevna skupnost se je letos lotila nujnih vzdrževalnih del v Zadržnem domu. Po obnovi elektro omarice v trgovini Fama in na sedežu KS, smo sedaj obnovili elektro omarico tudi v gostinskem lokalu.

KS je financirala tudi obnovo zahodne stene Zadržnega doma ob terasi gostinskega lokala. Z vzdrževalnimi deli se planira nadaljevati tudi v prihodnjem obdobju. V poletnih mesecih je bila izvedena preplastitev dvorišča z zamenjavo cevi meteorne kanalizacije, izvedbe pločnika vzdolž zidu ob cesti ter umestitvijo urbane opreme (klopi in koši za ločeno zbiranje odpadkov).

Razvojni programi KS Pobegi-Čezarji za leti 2025 in 2026

Svet KS si prizadeva in je v Načrtu razvojnih programov 2025-26 opredelil kot prioritete pospešeno in celostno obnovo cest v KS (prvenstveno gre tu za ceste Cikuti, Poljane, Izvidniška in Ilirija), v povezavi z izgradnjo manjkajočega kanalizacijskega in optičnega omrežja. Pozitivni premiki so pri kanalizacijskem omrežju, saj na MO Koper poteka projektiranje kanalizacijske infrastrukture za večino naših zaselkov, ki le-te še nimajo.

Orjana Ugrin

Prostovoljno gasilsko društvo Pobegi - Čezarji

Vestno in uspešno izpolnjujemo svoje poslanstvo

V Prostovoljnem gasilskem društvu Pobegi-Čezarji smo bili v drugi polovici leta 2024 izjemno aktivni. Poskrbeli smo za druženje ter letovanje mladine, naših članov in članic, vzdrževanje vozil, opreme in gasilskega doma, se udeleževali različnih tečajev in večjih intervencij ter sodelovali na vajah.

Poletni tabor v Radovni pri Mojstrani

Ker je bila naša nadobudna mladina izredno pridna in delovna vse šolsko leto, smo jih presenetili s poletnim letovanjem, ki je potekalo v taborniški koči Radovna pri Mojstrani. Poleg številnih aktivnosti, ki so potekale v okolišju Radovne, smo jih peljali tudi do Martuljških slapov, kjer si je vsak postavil svoje skulpture iz rečnih kamnov. Ogleдали smo si tudi slap Peričnik, ki nas je po zelo vročem dnevu prijetno osvežil.

Meddruštveno tekmovanje v orientaciji v Babičih

Po dvomesečnih počitnicah smo ponovno pričeli z gasilskimi vajami in naše znanje pokazali na meddruštvenem tekmovanju v orientaciji v Babičih. Sodelovali smo s kar šestimi ekipami. Na našo mladino smo zelo ponosni, saj so ponovno dokazali, da so se njihova vnema, trud in celoletne vaje obrestovale.

V zimskem času bomo izvedli več tečajev za mlade člane

V zimskih mesecih bomo pričeli z izvedbo tečajev, s katerimi bodo mladi pridobili novo znanje in napredovali v višje čine.

Dragocena izkušnja v Franciji

Na zaprosilo Francije v okviru mehanizma EU se je Slovenija odzvala in udeležila prepozicije gasilskih enot. Slovenska ekipa, v kateri sta sodelovala tudi naša člana **Alen Lazar** in **Tilen Božič**, je s svojim delom in sodelovanjem prispevala k večji varnosti francoskega območja, izmenjevala dragocene izkušnje ter še dodatno okrepila mednarodno znanje in učinkovitost v boju proti požarom v naravi.

Dan odprtih vrat

Kot vsako leto smo v društvu organizirali Dan odprtih vrat, kjer smo prikazali pravilno gašenje z gasilnim aparatom, maščobno eksplozijo, vozila, opremo ter pripravili otroški poligon, da so se lahko tudi najmlajši preizkusili v reševanju lutke iz zadimljene hiške.

Prikaz opreme na prireditvi Vinola 2024

Na povabilo Društva Vinola smo se udeležili njihove prireditve Vinola 2024, kjer smo imeli razstavo gasilske opreme in prikazali postopek pravilnega gašenja.

Članice PGD

Naše članice so aktivne na vseh področjih, tako pri delu z mladino kot na intervencijah, požarnih stražah in drugih dejavnostih društva. V avgustu pa so bile še bolj dobrodelne in v sodelovanju s Palčico Pomagalčico osrečile dva otroka z nakupom šolskih potrebščin.

Operativa

Usposabljanja in tečaji

Ker stremimo k stalnemu strokovnemu izpopolnjevanju naših operativnih članov, se udeležujemo različnih tečajev in usposabljanj, saj le tako lahko zagotovimo, da smo vedno pripravljeni na učinkovito posredovanje na različnih intervencijah. Tako smo v drugi polovici leta uspešno opravili tečaj usposabljanja za delo z motorno žago v nevarnih okoliščinah, ki sta se ga udeležila dva tečajnika in tečaj za gasilskega pripravnika, ki se ga je udeležilo kar osem kandidatov.

V teku so tečaji za gasilskega častnika, preventivca,

ter usposabljanje za gašenje in reševanje v eno cevni cestnih predorih, ki pa se še niso zaključili.

Požarne straže, gasilske razstave in vaje

V poletnih mesecih smo izvajali požarne straže na svetovnem prvenstvu v gimnastiki v Kopru in na prireditvi Poletje v Bertokih. Zaradi povečane požarne ogroženosti smo opravljali dežurstva z obhodi po celotnem območju MO Koper.

V mesecu požarne varnosti, ki je letos potekalo pod geslom "Požarna varnost – bodi pripravljen, bodi varen!", smo izpeljali vaje v vrtcih Bertoki in Pobegi in v vojašnici v Ankaranu. Na OŠ Elvire Vatovec Prade in podružnični šoli v Sv. Antonu pa smo otrokom prikazali notranji napad požara s predstavitvijo vozil in delovanja društva. Kolegi gasilci z Javnega Zavoda Gasilske Brigade Koper pa so prikazali reševanje in gašenje z pomočjo avto lestve. Tokrat so se nam pridružili tudi kolegi iz Območnega združenja Rdečega križa Koper.

Svoje znanje smo izpopolnjevali na številnih vajah, kjer smo se soočali z izzivi, ki jih vsakodnevno srečujemo na intervencijah. Tako smo sodelovali na vaji letalske nesreče v organizaciji PGD Dekani in društva za reševalne pse, na vaji v Splošni bolnišnici Izola in na štabnih vajah Obalne gasilske zveze Koper. 22. oktobra je potekala regijska vaja neurja ter iztirjenje vlaka v Dolu pri Hrastovljah, kjer smo sodelovali z devetimi člani.

Intervencije

Letos smo posredovali na 38. intervencijah v našem okolišju ter zunaj naše zveze. Večja posredovanja so bila, denimo, ob neurjih in poplavih v maju in septembru, požarih v Trstelu in Črnotičah, požarih na stanovanjskih in industrijskih objektih ter ob požaru gorečega vozila, bilo je tudi nekaj požarov v naravi ter iskanje pogrešane osebe, ki se je zaključilo uspešno.

Ostale dejavnosti

V juliju smo po dolgih letih spet obudili idejo o članskem dopustu in se tako odpravili v Radovno, kjer smo preživeli štiri prijetne družabne dni.

Ob začetku novega študijskega leta je bil v Žusterni v organizaciji Univerze na Primorskem izveden dogodek ŠtartUP, kjer je naša članica sodelovala kot bolničarka.

Istega dne je v Kopru na Bonifiki potekalo srečanje SLO/HR mladine, kjer smo pomagali pri organizaciji in izvedbi tekmovanja.

V spomin

Na koncu bi se radi spomnili še na naše preminule člane, saj so veliko pripomogli k razvoju našega društva. Naj jim bo lahka istrska gruda.

Foto in tekst:
Maria Colja, Marta De Faveri,
Jana Klobas in Nika Vivoda

Strokovno srečanje operativne Obalne kraške regije v Sežani

Junija je potekalo v Sežani prvo strokovno srečanje gasilske operativne, ki se ga je udeležilo pet članov. Pridobili so veliko informacij o delovanju na intervencijah v tujini in doma, ogledali so si nova vozila ter predstavitev gašenja s helikopterji. Zaključek dneva je bil športno in glasbeno obarvan.

Aviratek 2024

Konec septembra se je trinajst naših članov udeležilo tradicionalne rekreativno-dobrodelne prireditve po imenu Aviratek, ki ga vsako leto prireja PGD Šentvid pri Stični. S hudomušnostjo in veliko mero zabave ter dobre volje so premagovali različne osemkilometerske ovire.

Regijski posvet veteranov

V septembru se je pet naših veteranov udeležilo posveta Obalno - kraške regije v Komnu, kjer so se poleg, dveh zelo zanimivih predavanj o Intervenciji Kras 2022 in odstranjevanju neeksplozivnih ubojnih sredstev, lahko preizkusili tudi v različnih veščinah na poligonu, kjer so dosegli odlično 1. mesto.

Memorial Borisa Zavrtnika

Udeležili smo se tradicionalnega tekmovanja 12. Memorial Borisa Zavrtnika, ki ga je letos organiziralo PGD Osp. Skupno je sodelovalo 15 ekip, med katerimi so naši fantje zasedli 1. mesto.

Društvo upokojencev Pobegi - Čezarji

Izlet na Dolenjsko Od čebelic do kozolcev

V soboto, 22. junija, smo se člani društva upokojencev odpravili na izlet na Dolenjsko. Izlet je bil kljub bojazni, da bo prevročje, prijeten in zanimiv.

Prvi postanek je bil v Višnji Gori, in sicer v kavarni Hiše kranjske čebele, kjer smo se najprej okrepčali in si nato ogledali muzej, v katerem smo spoznali čebelji svet, zgodovino in pomen kranjske čebele. Posebno doživetje je bil ogled čisto pravih steklenih panjev, v katerih so naseljene žive kranjske čebele. Pred odhodom smo se sprehodili še po Višnji Gori in si ogledali znamenitosti kraja, kot so polž, priklenjen na verigo, Valvazorjev vodnjak, slovensko obeležje kranjski čebeli ...

Pot nas je vodila dalje do Stične, oziroma natančneje do stiškega samostana. Tu nas je najbolj zanimala Zeliščna lekarna, kjer imajo široko izbiro najbolj iskanih zeliščnih izdelkov, pripravljenih po izvornih recepturah patra Simona Ašiča.

Sledila je pot do Trebnjega, kjer smo se v spremstvu vodnika sprehodili skozi mesto.

Zatem smo se odpravili do bližnjega Šentruper-ta, kjer smo si ogledali Deželo kozolcev, ki velja za prvi muzej s kozolci na prostem. Sem so predstavili 19 sušilnih naprav, od preprostih sušil do razvojno bogatih oblik dvojnih kozolcev – toplarjev.

Po ogledu Dežele kozolcev smo se odpravili na zaslužno kosilo in nazaj proti domu. Izlet nam bo ostal še dolgo v prijetnem spominu.

Prostovoljno gasilsko društvo Pobegi - Čezarji

1% dohodnine lahko namenite PGD Pobegi - Čezarji

Če želite pomagati našemu društvu, lahko to storite tako, da nam po Zakonu o dohodnini darujete do **1% od vaše odmerjene dohodnine. Z omenjeno donacijo ne izgubite ničesar, namenite nam le del, ki ga sicer po zakonu dobi država.**

Če menite, da je Prostovoljno gasilsko društvo Pobegi-Čezarji, katerega primarne naloge so pomoč in reševanje, vredno vaše pozornosti, mu pomagajte z navedeno donacijo.

Če se odločite, nas lahko kontaktirate na pgdpobegicezarji@gmail.com ali pokličete: Alena Lazarja **041/815 149** ali Tomaža Juriševiča **040/218 410**

Omenjeni 1% lahko plačate tudi preko sistema e-davki (če imate digitalni certifikat), ki je dostopen na <https://edavki.durs.si/>, kjer vpišete spodnje podatke:

- podatki o davčnem zavezancu: *vaši podatki*
- ime oz. naziv upravičenca:
prostovoljno gasilsko društvo Pobegi-Čezarji
- davčna številka upravičenca: *19758871*
- odstotek: *1% intervencije*

40-letnica delovanja Društva upokojencev Pobegi-Čezarji

Podelitev Male plakete Zveze društev upokojencev Slovenije

Društvo upokojencev Pobegi-Čezarji praznuje v letošnjem letu 40 let delovanja. Registrirano je bilo 13. januarja 1984. Za obeležitev 40-letnice smo organizirali srečanje v soboto 21. septembra 2024 v Narodnem domu. Na vabilu je bil dogodek predviden na igrišču ob balinišču, vendar smo spremenili lokacijo zaradi nenadne ohladitve. Dogodek je pritegnil veliko število članov. Začeli smo z uradnim delom, to je s predstavitvijo delovanja društva v štirih desetletjih. Sledila je podelitev g. **Mirka Miklavčiča**, ki je v imenu Zveze društev upokojencev Slovenije podelil Malo plaketo ZDUS za 40. letno delovanje Društvu upokojencev Pobegi-Čezarji.

Nakar se je začel razvedrilni program. Stand up komik **Žan Papič** nas je prisrčno nasmejal. Za tem je sledila glasbena spremljava **Viviane in Roberta Vatovca**, ki je trajala ves večer. Po okusno pripravljene večerji, ki so jo pridne članice hitro in prijazno postregle, smo dočakali sladico. Kot se za tako obletnico spodobi je sledila slastna torta oziroma dve torti: ena v obliki štirice, druga pa ničle slaščičarne Klasika.

Praznovanje je bilo prijetno in veselo. Sproščeno vzdušje pa je prispevalo k temu, da je dogodek – 40-letnica - lepo uspel.

Torti slaščičarne Klasika

Pot spomina k padlim krajanom Vsakoletno druženje z dolensjimi prijatelji

Vojna vihra druge svetovne morije je trajno zaznamovala odnose primorskih ter dolenskih partizanov in spomin na Primorce, ki so umrli po dolenskih bojiščih, ohranja stkana prijateljstva tudi v sodobnem času. Kot vrsto let zapored, se je v soboto, 18-ega oktobra po poti spominov na padle krajanke odpravila delegacija članov kopske borčevske organizacije. Pravzaprav dve delegaciji, ki sta skupaj postali na Muljavi in na Cvibljju pri Žužemberku, zatem pa je skupina iz krajevne organizacije Pobegi Čezarji pot nadaljevala še na tri pokopališča.

Kopračani in predstavniki ZZB

Grosuplje ter Ivančna gorica so oblikovali spominsko slovesnost pred spomenikom bratoma **Stani-slavu** in **Josipu Bordonu** iz Čezarjev, padlima borcev 4. Gubčeve in 8. Levstikove brigade. Kraj njune smrti so sokrajani prvič obiskali pred 28. leti. Druga postaja oktobrske poti je bila na Cvibljju, kjer so se na državni slovesnosti pri spomeniku in grobnici NOB spomnili vseh žrtev vojne. Osrednji govornik, minister za obrambo **Borut Sajovic**, je ob priložnosti med drugim napovedal državno denarno pomoč za obnovo tistega in drugih vojnih spomenikov ter grobišč, tudi na Primorskem.

Člani delegacije iz Pobegov in Čezarjev, ki jo je vodil predsednik **Rajko Čerin**, smo se v Straži sestali s starimi prijatelji tamkajšnje borčevske organizacije in njihovim predsednikom **Andrejem Radeščkom**. V meglenem jesenskem dnevu, ki je omejeval pogled na pokrajino v neizmerno pisani paleti jesenskih barv, smo se skupaj poklonili padlemu Čezaranu **Rafaelu Bertoku**, ki je komaj 24-letni zadnje počivališče našel na pokopališču v Vavti vasi. To je bila priložnost za ponovno toplo druženje, kajti dolenski tovariši so se v začetku meseca udeležili tradicionalne slovesnosti v naši Krajevni skupnosti.

Prijazna tradicija, ki potrjuje skupno spoštovanje narodove zgodovine in njenih junakov ter pripadnost vrednotam narodnoosvobodilnega boja. Postanek ob okusnem kosilu je minil v živahnem klepetu in ubujanju spominov na srečanja v minulih letih, pa tudi ob iskrenih zavezah vseh prisotnih za najprej. Volje in moči na obeh straneh, tako je bilo slišati in čuti, še ni videti konca in prav je tako!

Polni lepih vtisov smo člani delegacije ovinkasto pot nadaljevali v Podgrad, kjer na tamkajšnjem pokopališču počivata **Avguštin** in **Emil Zerbo** s Tinjana. Tudi k njunemu grobu smo položili cvetje. V Velikem Cerovcu pa sta lepo urejena groba padlih 18-letnega **Jožeta Pina Senice** iz Pobegov, borca 12. SNOUB ter **Antona Glavine** iz Šmarij. Tudi njima smo se poklonili s cvetjem.

Sicer pa je slovenska Istra v 2. svetovni vojni plačala strahoten davek! Padlih, ustreljenih in žrtev taborišč je bilo več kot tisočpetsto. Na Dolenskem in Notranjskem se je borilo dva tisočpetsto Istranov. Samo v enotah 7. Korpusa jih je tam padlo več kot dvesto. Ta strahotni krvni davek ne sme v pozabo!

Treba je vedeti in ne pozabiti!

Mirjam Muženič

Feri Lainšček in Selma Skenderović pri nas: Pomenljiva preteklost in izziv sedanjosti v dveh dragocenih knjigah

Alenka Penjak in Feri Lainšček

Feri Lainšček

Da so zgodbe in pripovedovanje bistveni za otroke in vzpostavljanje družinskih vezi, je zelo zgodaj odkril pisatelj in Prešernov nagrajenec **Feri Lainšček**, Prekmurec, ki se je v Pobegi iz Murske Sobotice pripeljal 18. novembra. V Narodnem domu sta ga na večeru v nizu Vse poti vodijo v vas: Iz oči v oči z nagrajenci gostila knjigarna in založba Libris ter Kulturno društvo Pobegi-Čezarji. Avtor številnih zbirk poezije, romanov in drugih žanrov, tako za odrasle kakor za otroke, je v prvem tovrstnem literarnem večeru v Pobegih v pogovoru z **Alenko**

Selma Skenderović

Na ta veseli dan kulture, ki ga praznujemo 3. decembra na Prešernov rojstni dan, pa je v goste prišla mlada književnica, 23-letna **Selma Skenderović** iz Kopra, ki je premierno predstavila še po tiskarni dišeči romaneskni prvenec, izdan pri Cankarjevi založbi z naslovom In če vsi pozabijo. Nekdanja kopraska gimnazijka, ki je diplomirala iz primerjalne književnosti in slovenistike ter je zdaj podiplomska študentka, je pri 19-letih postala najmlajša zmagovalka Festivala mlade literature Urška 2020 in pod mentorstvom pisateljice Suzane Trtnik napisala najprej zbirko kratkih zgodb na temo tujstva oziroma neslovenstva pri nas. V prvi knjigi je slovenska pisateljica bošnjaških korenin skozi oči pripovedovalke Have tematizirana diskriminacija, ki je domače okolje marsikdaj niti ne zazna, še več,

Penjak, nekdanjo novinarko Primorskih novic, zdaj članico kolektiva Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper, razkril zlasti svoje literarno vračanje v zgodnje otroštvo, ki ga je strnil v treh knjigah, trilogiji Kurji pastir, izdani pri Beletrini: prvemu romanu Kurji pastir (2020) in Petelinjemu jajcu (2023) se je v začetku novembra pridružil tretji in sklepni del, naslovljen Kurja fizika. Opisal je svojevrsten postopek spominjanja s pomočjo sanj, posebnega stanja zamaknenosti, s katerim je uspel ugledati in opisati tudi najzgodnejše otroštvo, ki večini ne le spolzi iz spomina, temveč ga na ravni zavedanja nikoli ne ujame. A čeprav v knjigah opisuje Ferekovo otroštvo v Prekmurju, se v njegovih besedah najdejo mnoge bralke in številni bralci, ki so trilogijo posvojili in vedno znova prihajajo do avtorja, češ da je tako bilo tudi pri njih, da so tudi sami kaj takega ali onakega doživeli ... V njegovih zgodbah je nekaj občloveškega, pogled radovednega otroka, kakršnega je nekoč imel vsak od bralcev. Avtor uspešnic, kot sta Namesto koga roža cveti, po kateri je bil leta 1995 posnet film Halgato, in Petelinji zajtrk, ki je prav tako zaživel v eni največjih filmskih uspešnic, ter številnih priljubljenih romanov in nenazadnje slikanic, kot je Mišek Miško in Bela Miška, je tudi avtor besedil popevk. Njegova poezija je tudi sicer našla pot v glasbo – letos z mlado glasbenico Ditko praznuje desetletnico sodelovanja, ki je obrodilo tudi radijske uspešnice, kakršna je Ne bodi kot drugi ali zadnja Ljubim te ljubim, ljubezen.

celo ko je z njo soočeno, jo težko priznava. »Tudi v novi knjigi sem na sicer precej drugačen literarni način želela prikazati, da za otroke in mlade, ki se priselijo v Slovenijo iz drugih držav, ni največja težava, s katero se morajo soočiti, usvajanje slovenščine, njene slovnice, besedišča, pravilne izgovorjave ... Je še veliko stvari, ki jih lahko težijo v novem okolju in za štirimi zidovi njihovih domov,« je pojasnila v pogovoru z novinarko **Majo Pertič Gombač**, domačinko iz Čezarjev in novinarko. Pretresljiva, napeta, a obenem upanja polna zgodba o mladi Zini in njeni sestri Azri se dogaja v Kosovski Mitrovici, Ljubljani in Prizrenu. V romanu pisateljica skozi Zinine oči obravnava neprizanesljivo tako nekatere vzorce in tradicionalne poglede v prvi domovini pripovedovalke, kakor novo okolje, v katerem je pristala,

Selma Skenderović

in za katerega se zdi, da ne bo nikoli dovolj dobra, a obenem je Zina kritična tudi do sebe. Lahko bi rekli, da je v rojstnem okolju Slovenka, v Sloveniji čefurka. Pripovedovalka med drugim v trenutkih jeze razmišlja: »Nihče ne zapusti svojega doma, če ni v to prisiljen. Izbirajo, ja, izbirajo lahko samo tisti, ki jim je bilo že doma dobro, bi pa vseeno radi šli na bolje. Jaz si nisem ničesar izbrala.« Pomembna tema romana so tudi posledice družinskega nasilja in soočanje z njimi, prikaz socialne razslojenosti in prikrivanje revščine ter dejstvo, da »starši po 12 urah dela, po možnosti celo ne dovolj izobraženi, težko razumejo šolski sistem, ki od njih zahteva sodelovanje pri otrokovih projektnih nalogah, risanju plakatov, seminarjskih in še čem«. Selma se je v Slovenijo preselila z družino v četrtem razredu osnovne šole. Starši so otrokom že od malih nog domov prinašali knjige, z mamo je prebirala slikanice, kasneje postala knjižni molj in že zgodaj ugotovila, da si želi početi nekaj, kar bo povezano s knjigami. Na podiplomskem študiju si je izbrala

pedagoško smer – po eni strani, ker, pravi malce v šali, a tudi precej zares, bo treba od česa preživeti, po drugi strani pa bo lahko kot učiteljica pomagala tudi drugim otrokom pri usvajanju našega, vse prej kot preprostega jezika. In, dodajamo, lahko bo širila tudi ljubezen do književnosti in slovenščine, kar je v sodobnem svetu vse večji izziv.

Na obeh večerih se je gostom in gostiteljem zahvalila **Ingrid Celestina**, Antončanka in vodja založbe in knjigarne Libris, ki je v naši krajevni skupnosti že lani izpeljala narečni večer, zdaj pa upa, da bodo taki dogodki pogostejši, tudi v luči začasnega obratovanja vrtca v Hiši kulture v Sv. Antonu. Velikega odziva krajanov se je razveselila tudi članica društva **Nataša Valentič Rakar**, ki je napovedala, da so literarni in drugi pogovorni večeri že uvrščeni v program kulturnega društva v prihajajočem letu. Krajanje in druge pa vabi, da se jih udeležijo in sodelujejo z zamislili tudi pri snovanju aktivnosti.

Maja Petrič Gombač

Vabljeni k obujanju in zapisovanju pobežanskega in čezaranskega narečja

Prvi zanimiv in pomemben projekt za naše kraje, ki ga bo kulturno društvo zagnalo v prihajajočem letu, je obujanje in popis besedišča tako pobežanskega kakor čezaranskega narečja.

V društvu vabimo vse krajanke in krajanje, ki se še spomnijo, kako se je čemu reklo »pu domače« ali »pu naše«, da se nam na prvem srečanju pridružijo **v četrtek, 9. januarja 2025, ob 18. uri, v Narodnem domu**. Za osnovo nam bo Narečni slovar Svetega Antona, ki ga je zapisal Dušan Jakomin, čigar 100. obletnico rojstva praznujemo prihodnje leto. 19. januarja se mu bodo s prireditvijo poklonili v združenem domu v Sv. Antonu.

25. obletnica delovanja Kulturnega društva Pobegi-Čežarji

Kulturno društvo (KD) Pobegi-Čežarji je vzniknilo spomladi leta 1998, ko so člani ustanovnega zbora sprejeli prvi statut društva in postavili temelje, da je bilo KD Pobegi – Čežarji pred četrto stoletja, v začetku leta 1999, vpisano v davčni register.

Letošnjega oktobra, ob 25. obletnici ustanovitve, smo ponosni člani našega KD pripravili bogato enotedensko razstavo, na kateri je bilo kaj videti! Kronološko je bilo predstavljenih več kot 70 dogodkov, ki so od leta 1999 do danes obogatili zgodovino naših dveh krajev. Na ogled je bilo 260 barvnih fotografij, vabil, časopisnih člankov iz različnih virov in medijev, ročno izdelanih predmetov na temo posameznih dogodkov in pustnih kostumov. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi video posnetke prireditve iz različnih obdobj plodnega četrto stoletja delovanja KD Pobegi-Čežarji.

Razstavo smo zaključili s sobotnim glasbenim večerom, ko so nastopili glasbeni ustvarjalci KS Pobegi-Čežarji, ki so se predstavili z žanrsko in generacijsko raznolikostjo. Predstavili so se deklški bend **TraMonTana**, **Klapa Semikantá** ter **Robert Vatovec** z ad hoc bendom - **Valter Kofol** na basu, **Janko Turk** na kitari, za bobni **Vlasti Kozlovič** - in pevko **Niko Markežič**. Na prireditvi se je glasbi pridružila tudi kultura vinarstva, saj smo gostili vinarje iz Čežarjev in Pobegov, ki so člani lokalnega društva Vinol.

Predsednica KD Pobegi-Čežarji **Metka Jakomin**, je vaje KD od svojega predhodnika **Mitje Bordona**, prevzela junija letos. Na začetku glasbenega večera je povedala: »Društvo je sicer zadnjih nekaj let mirovalo, toda letošnja pustna povorka in razstava predstavljata simbol ponovne želje po nadaljevanju poti naših prednikov ter ustvarjanju raznovrstnih prireditev, ki bi popestrile dogajanje na vasi in povezale krajanje. Društvo se je letos obogatilo za kar nekaj novih članov, med katerimi so tudi članice deklškega benda Tramontana. Obenem pa vse, ki še niste del naše zgodbe, pozivam, da se nam pridružite in pripomorete k soustvarjanju lepih spominov.«

Tako pa je svoje občutke povzela dolgoletna članica KD Pobegi-Čežarji **Jana Pogačnik**:

»Danes s ponosom stojim pred vami, da skupaj obeležimo 25. obletnico ustanovitve kulturnega društva in 20 let naše skupne poti, ki jo je prepletalo nešteto trenutkov ustvarjalnosti, sodelovanja in srčnosti. Ko pogledam nazaj na prehojeno pot, se mi pred očmi odvijajo spomini na prve korake, ko smo polni entuziazma in z nekaj malega treme stopali pred ljudi, predvsem pa verjeli v moč tradicije. Pisalo se je leto 2005, ko smo po dobrem desetletju ponovno obudili vaško praznovanje nekaj zelo odmevne prireditve. Bili smo mlada generacija trideset-, štirideset- in petdesetletnikov, ki smo z zagnanostjo pokazali pripadnost domačemu kraju. Vsi smo si želeli, da bi vreme zdržalo, da bi obiskovalcem pokazali, kar smo ure in ure, dan za dnem dva meseca prej počeli. Naša povorka z vozovi je prikazovala motive in opravila vsakdanjega življenja istrskega človeka. In uspelo nam je, tako kot so uspeli še vse nadaljnje šagre. Tudi tista, ki je nosila malo drugačno ime, črna šagra in zaradi katere smo bili s strani marsikoga okrcani. Pa smo si vendarle upali stopiti iz cone udobja in pokazati, da se drugačnosti ne bojimo. Kar nekaj let smo z jesenjo in vas priklicali Martina, tistega, ki iz mošta dela vino. Takrat je vedno zadonela tudi pesem iz ust naših pevkv in pevcev. Pa saj poznamo pregovor, kdor poje, zlo ne misli. Zima pa je bila tista, ki je v nas vedno prebudila otroka, kajti naša pustovanja so bila vedno nekaj posebnega. Teško je na list papirja v nekaj minutah strniti dve desetletji dela, ko smo krasili jelko, pripravljali kresovanja, piknike, pohode in se po koncu dobro opravljenega dela nagradili z izletom. Četrto stoletja! V vseh teh letih smo skupaj doživeli marsikaj, predvsem pa spisali nešteto nepozabnih spominov. Bilo je obdobje trdega dela, pa tudi trenutkov, ko

so se naše poti križale v prijateljstvu in skupnih vrednotah. Ustvarili smo veliko dogodkov, veliko glasov je odmevalo v dvoranah, veliko smeha je prevevalo naše prireditve. In vsak od vas, ki je bil del te zgodbe, je prispeval svojevrsten pečat. Vsak nasmeh, vsaka izrečena beseda in vsaka pesem, ki je zazvenela, so nas združili v skupnost, ki presega zgolj delovanje društva. A skozi vse te trenutke je bilo jasno eno, naša skupnost je našla v društvu dom. Postali smo družina, kjer so se rodila številna prijateljstva. Hvala vsem, ki ste skozi leta prispevali svoj čas in trud. Hvala tudi tistim, katerih ideje izpred 20 let smo začeli uresničevati in hvala vsem

Kulturno društvo Pobegi-Čežarji

Še nekaj naših aktivnosti

Na obeh kulturnih večerih s Ferijem Lainščkom in Selmo Skenderović je naše društvo zbiralo hrano, deke in druge donacije za zapuščene živali. Letos so krajanke, še pred dogodkoma, tradicionalno izdelovale voščilnice za starejše krajanje, tokrat v obliki knjižnih kazalk.

Zbrana hrana in drugi artikli za zapuščene živali

tistim, ki jih danes žal ni več med nami. Kaj se bo v prihodnosti dogajalo, po pravici povedano, ne vem. Upam pa, da bo zmagala volja in bomo tem letom prišli še kakšno, tudi s pomočjo mladih. Nekaj pa vem zagotovo. Da bodo vsa ta leta za vedno zapisana v naših srcih in da bomo tudi mi zapisani v delček zgodovine obeh vasi.«

Člani Kulturnega društva Pobegi-Čežarji vabimo vse, ki bi z nami želeli ustvarjati dogodke vsaj še naslednjih 25 let, da se nam pridružite!

Avtorici slik: Martina Kofol, Studio Kofol in Doris Bordon

Obveščanje o dogodkih v naši KS

Spoštovane krajanke in krajanje, stroškov poštne storitve žal vsi dogodki ne bodo naznanjeni z vabili v vaše poštne nabiralnike. Vse prireditve bodo objavljene na FB strani KS in KD, spletni strani KS, vabila bodo poslana na elektronske naslove društev KS Pobegi-Čežarji in izobešana na oglasnih deskah KS v Pobegih in Čežarjih.

Naprašamo Vas, da nam pri obveščanju pomagata in se v vašem okolišju medsebojno obveščata, ne pozabite na sokrajanje, ki niso večji družbenih omrežij.

Vsi, ki bi radi prejeli obvestila o dogodkih na svojo elektronsko pošto, pišite nam na e-pošto: kdpopegicezarji@gmail.com ali na FB stran **Kulturno društvo Pobegi-Čežarji**.

Izdelava novoletnih čestitk v obliki knjižnih kazalk

Turnir ob 20-letnici ženske balinarske sekcije ŠD Pobegi-Čežarji

iz Pazina iz Hrvaške. Naša ekipa si je priborila 2. mesto, 3. mesto je osvojila ekipa iz Kanala, 4. mesto je pripadlo ekipi iz Izole ...

Po podelitvi nagrad so vsi prisotni zapeli in zaplesali. Bil je to res prekrasen dan, posvečen praznovanju 20. obletnice ženske balinarske sekcije. Dokazale smo, da se znamo družiti, tekmovati in zabavati!

Posebna zahvala gre vsem tistim, ki so nam kakorkoli pomagali, da je bila prireditve lepo izpeljana in uspešna: **KS Pobegi-Čežarji, Gostilni Jakomin, Goranu, Mitji, Andreju, Marjetki in Tadeju** ter seveda vsem balinkam.

V soboto, 17. avgusta 2024, smo članice Ženske balinarske sekcije športnega društva 2. oktober Pobegi-Čežarji organizirale Ženski mednarodni balinarski turnir.

Na balinišču v Pobegih se je že dopoldne zbralo dvanajst ekip balinark s po štirimi ali petimi članicami. Turnirja so se udeležile igralke iz različnih krajev Slovenije, Hrvaške in Italije, stare od 15 pa vse do 80 let in več.

Po zajtrku in kavi smo se z veseljem podale na balinišče. Vse prisotne je toplo pozdravila naša vodja **Vlasta Golja**, predsednica Sveta krajevne skupnosti **Orjana Ugrin**, potek tekmovanja pa nam je podrobno razložil naš mentor, tajnik in sodnik športnega društva **Božo Mezgec**.

Tekmovanje je potekalo v prijetnem vzdušju, poskrbljeno je bilo tudi za druženje ob dobri hrani in pijači, za dodatno veselje pa smo poskrbeli z glasbo, ki je še popestrila dan.

Po zaključku tekmovanja smo se okrepčali s kosilom in okusno torto, na koncu pa so najboljše prejele zaslužene nagrade. Vsaka udeleženka je dobila tudi lep spominek, ki nas bo spominjal na ta čudovit dogodek.

Na tekmovanju je 1. mesto osvojila ekipa

Rado Gregorič

Brez trdega dela ni rezultatov
ali
Vzgoja se začne najprej doma

Gospoda Rada Gregoriča smo že gostili v Vaških utrinkih. Predstavili smo vam ga kot učitelja športne vzgoje, predsednika atletskega društva Nova Aurora ter velikega ljubitelja in podpornika športa. Tokrat pa vam ga bomo predstavili kot **kondicijskega trenerja olimpijca - kajtarja Tonija Vodiška**. Z Gregoričem smo se pogovarjali tudi o odnosu do športa med mladimi, o vrhunskem športu, pogojih zanj ter izzivih, ki jih imajo profesionalni športniki na poti do najvišjih dosežkov.

Gospod Gregorič, med vaše delovne obveznosti spada tudi trenerstvo, trenirate tudi olimpijca – kajtarja Tonija Vodiška.

»Ja, poleg atletskega trenerja v atletskem društvu Nova Aurora sem še kondicijski trener v Teniškem klubu in seveda v zadnjih letih tudi kondicijski trener kajtarja Tonija Vodiška. V njegovi trenerski ekipi skrbim za razvoj njegovih motoričnih sposobnosti, predvsem ravnotežja, agilnosti in koordinacije.«

Z njim ste začeli delati že, ko je še povsem neznan nastopil na slovenski športni sceni ...

»Tonija poznam že iz časov, ko je bil mali navihan fantič. Pred desetimi leti pa sta me njegova starša, Nataša in Rajko, prosila, da bi 'pogledal' Tonija, ki je že kazal zelo dobre rezultate, in da bi nekdo poskrbel še za njegovo telesno pripravljenost. Kaj kmalu je postal mladinski svetovni prvak v kajtanju.«

Kako je potekal načrt treningov pri Toniju Vodišku?

»V prvih letih njegovega odraščanja so bili treningi veliko usmerjeni v

Toni Vodišek

Rado Gregorič

atletsko vadbo, spretnost na različnih poligonih in seveda ravnotežje. Z leti pa sem moral treninge nekoliko prilagoditi. Večino atletskih treningov smo opustili in dali več poudarka moči in ravnotežju ter koncentraciji.»

Program vaj mu pripravljate vi ...

»Vse treninge zanj pripravljam sam. Seveda se s Tonijem tudi veliko pogovarjam o samih izboljšavah različnih vaj. Toni je izredno hitro napredoval in vse vaje na ravnotežnih orodjih so zanj postale prelahke. Zato sem si moral dobesedno izmišljevati nove, vse težje in težje vaje na novih orodjih, ki jih nikjer ni bilo možno kupiti. Tukaj mi je zelo pomagal naš mizar iz Pobegov, Jani Pogačnik, ki je nove rekvizite tudi izdelal. Med njimi so razni vozički na kolesih, deske za vožnjo na karjoli in druge različne ravnotežne deske.«

Kolikokrat trenirate z njim? Ali je pomembno, da je med vama popolno zaupanje?

»Toni je veliko zdoma, ker mora za treninge na vodi odpotovati na različne konce sveta, od Avstralije, Mehike, Dubaja do Sicilije, Sardinije, zato zelo vneto trenirava, ko je doma. Takrat imamo treninge tudi od 6- do 8-krat na teden. Jaz skrbim za razvoj ravnotežja, agilnost, stabilizacijo, trikrat tedensko, ostale treninge opravlja v fitnessu. Skozi vsa leta treningov sva se dodobra spoznala, navezala in vzpostavila poseben odnos. Zelo pomembno je, da mi Toni povsem zaupa, predvsem kadar imava na

treningu tudi težje vaje. To zaupanje je temeljna podlaga za uspeh, ki je po tolikih letih tudi prišel. Moram povedati, da je Toni pri vseh treningih izredno motiviran za delo in nikoli ne jamra, tako da ga moram včasih tudi malo brzdati, ker si želi preveč.«

Kajtanje oziroma jadrnanje na deski s padalom je šport, ki so ga ljudje bolj spoznali, ko je prišel med discipline tekmovanja na Ol. Zakaj mora športnik, ki opravlja ta šport, imeti tudi tako imenovane »suhe treninge«?

»Ta jadrnalna disciplina se je razvila v zgodnjih devetdesetih letih v Franciji. Zelo hitro se je prijela, ker je izredno atraktivna med mladimi, predvsem pa športniki dosegajo zelo visoke hitrosti, tudi do 100 kilometrov na uro. Kot v vseh športih so kondicijski treningi in telesna pripravljenost izrednega pomena za vrhunske dosežke.«

Športnik tu mora imeti prav posebno moč v nogah in rokah? Kaj pa teža, prehranjevanje?

»Za dobre rezultate pri kajtanju so zelo pomembne močne noge in močne hrbtne mišice. Zelo pomembna sta ravnotežje in koncentracija na deski. Imeti pa je treba tudi zelo prefinjen občutek za veter in kako 'voziti' padalo. Vsi kajtarji imajo nekoliko večjo telesno težo, ker je v tem športu teža pomembna, saj z večjim potiskom na desko dosegajo tudi višje hitrosti.«

Potrebne je veliko športnikov

požrtvovalnosti, pa tudi trenerjeve, da prideš do vrhunskih dosežkov, a ne?

»Brez trdega dela ni rezultatov. Moj moto je vedno bil: 'Delo, delo in še enkrat delo.' V vseh letih treniranja s Tonijem je bilo veliko prilagajanj. Na začetku smo imeli zelo veliko težav z vadbenimi prostori. Nismo imeli stalne dvorane ali urnika in bilo je potrebno veliko potrpežljivosti in iznajdljivosti, da smo treninge lahko izvajali na najvišji ravni. Ko ni bilo prostora, smo trenirali na vseh mogočih mestih, tudi pod tribunami dvorane, hodnikih pa na dvorišču Tonijeve hiše. Treningov nisva nikoli odpovedovala, ampak sva vedno iskala primerno rešitev.«

Jadrnanje na deski s padalom oziroma kajtanje- profesionalno kajtanje, ni poceni šport.

»Vse jadrnice imajo zelo drago opremo, seveda niti kajt ni izjema, saj je oprema, ki sestavlja kajt, iz zelo kakovostnih in posledično dragih materialov.«

Kako je pri nas? Raste zanimanje za ta šport med mladimi?

»Kajtanje je priljubljeno tudi pri nas, vendar manj, kot bi pričakoval. Za začetnike je razlog predvsem v 'neprijazni' obali. Plaže morajo biti peščene, voda nizka in seveda ugoden veter. Najbližje take plaže so v Gradežu, na Neretvi, Siciliji.«

Poleg redne zaposlitve in treningov, ki jih opravljate s Tonijem Vodiškom, ste tudi predsednik Atletskega društva Nova Aurora. Atletsko društvo je imelo med člani vrsto uspešnih in kvalitetnih atletov in atletinj, tudi državnih rekorderjev in državnih reprezentantov ...

»Naše društvo deluje že dobrih 27 let in v svojih vrstah smo imeli vrsto državnih prvakov in reprezentantov. V zadnjem obdobju pa imamo izvrstnega tekača na srednje proge, sedemnajstletnega Benjamina Lakošeljca. Letos je osvojil 3. mesto na državnem članskem prvenstvu, bil je mladinski balkanski prvak, osvojil je 4. mesto na Evropskem mladinskem tekmovanju in postavil nova državna rekorda na 800 metrov in 1500 metrov za mlajše mladince.«

Zagotovo vas delo z mladimi navdušuje ...

»Na področju športa in športne vzgoje delujem že 40 let. Kot pravijo, delo z mladimi te ohranja mladostnega in živahnega. Vedno me je veselilo, tako v šoli kot v klubih, kjer sem treniral. Ni lepšega občutka od tistega, ko vidiš napredek pri otroku in veselje otroka ob svojem uspehu. Vedno sem želel otokom privzgojiti tudi vrednote, ki so tako v športu kot v življenju izrednega pomena. Spoštovanje, delavnost, vztrajnost, športni odnos do sotekmovalca in športno prenašanje težav in porazov so vrednote, ki jim dajem največji poudarek pri svojem pedagoškem delu.«

V naši krajevni skupnosti se v zadnjem obdobju srečujemo z nespodobnim obnašanjem mladih. Igrišče, ki ga je KS na novo uredila, je vedno polno smeti, čeprav ga KS redno tedensko očisti, igrala v pobeškem parku počekčana in poškodovana, še več, celo klop, ki je bila nameščena tam, so prenesli drugam in vrata parka izruvali ...

»Žalostno je, ko pridem vsak konec tedna z vnukom in vnukinjo na naše igrišče, pa moram najprej počistiti smeti in glaževino, da se otroka lahko varno igra. Menim, da bi morali naše igrišče najprej primerno zavarovati, tako da nanj ne bi mogli z motorji, avtomobili ali celo kamioni. Mladostniki se morajo nekje družiti, igrišče je pravi prostor, ki pa ne dopušča vandalizma. Tudi otroško igrišče je v večernih urah zbirališče mladostnikov, ki se ob nastopaštvu izzivljajo nad otroškimi igrali. Opažam, da je prav pomanjkanje spoštovanja do skupnega dobrega tisto, kar otrokom iz našega kraja primanjkuje. Na igrišču bi morali organizirati več različnih športnih dogodkov, da bi zaživel v pravem pomenu besede. Seveda pa se vzgoja začne najprej doma, v družini, nato v šoli in kasneje tudi širše.«

Preidimo na prijetnejše teme. Gospod Gregorič, baje imate prav poseben hobi – kaligrafijo, umetnost lepega pisanja. Od kod vam ta ljubezen?

»Prvič sem se s kaligrafijo srečal v študentskih letih v Ljubljani. Lepota črk me je takoj pritegnila in najprej sem se vrsto let sam učil lepopisja, zadnjih 25 let pa redno hodim na kaligrfske tečaje, kjer izpopolnjujem znanje kaligrafije. Naslednje leto se bom upokojil in upam, da bom imel toliko časa, da v naši krajevni skupnosti organiziram začetni kaligrfski tečaj tudi za krajanje.«

V naši KS ima prebivališče kar nekaj športnikov.

»Res zanimivo, da so se v našo KS naselili moji bivši učenci iz OŠ Antona Ukmarja, ki so tudi postali vrhunski športniki. Nogometaša Goran Šukalo in Jan Pahor, košarkar Alen Hodžič, jadralac Peter Podunavac. Vsi so bili v osnovni šoli odlični učenci. Šola pa jim je tudi omogočila, da so lahko razvijali svoj talent na športnem področju.«

Bi lahko tudi z njihovo pomoč koristno uporabili igrišče?

»Kot sem omenil, naše igrišče mora postati športno igrišče, ki bo urejeno za treninge in športno vadbo različnih starostnih skupin, od najmlajših pa do veteranov. S prisotnostjo vrhunskih športnikov, ki nam dajejo vzgled, bi bilo lažje preusmeriti negativni odnos do lastnine v pozitivno smer.«

Majda Santin

Naša jublanta

Julija letos sta slavila okrogla jubileja naša krajana, oba iz Bržanov

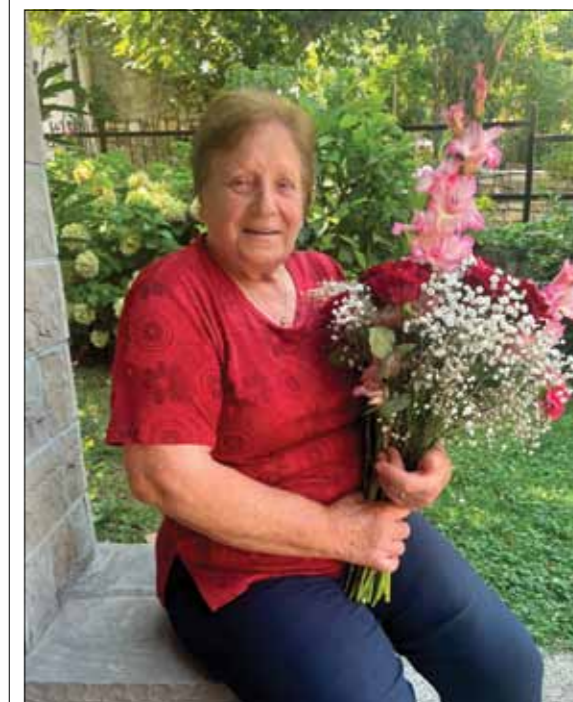
Enzo Schergl - 90 let

90 let je slavil Enzo Schergl. Že zgodaj zjutraj se je oglašila Andrejeva harmonika. Skupaj z družino, predstavniki KS, organizacij in društev smo mu zapeli »Vse najboljše«.

Miranda Kocjančič - 80 let

Konec meseca je slavila Miranda Kocjančič 80 let. Miranda je bila zaposlena kot kuharica v Vrtnu v Pobegih in vsa leta aktivna članica naše skupnosti. Tudi njo smo obiskali skupaj z Andrejem in njegovo harmoniko.

Ema Križman Grmek

Pobežani so nas lepo sprejeli medse

96-letna gospa Ema Križman Grmek me je zelo prijazno sprejela na svojem domu. Takoj mi je ponudila pijačo in sladico, ki jo je sama spekla. Preden sva začeli najin pogovor, mi je še povedala, da veliko bere, da si sama kuha in počisti stanovanje. Povedala mi je tudi, da je do pred kratkim redno uporabljala šivalni stroj in si sama sešila vsa oblačila ter mi pokazala omaro, kjer hrani kar ne-

kaj oblek in kostimov, ki jih je sama krojila in sešila. V zadnjem obdobju pa mi je dejala, da je šivalni stroj postal bolj okras njenega bivalnega prostora. »Šivala sem odkar pomnim. Najprej sem začela šivati iz potrebe. Nato sem se tako navadila na svoj šivalni stroj, da sem zase in družino poredkoma kupila konfekcijo v trgovini,« je povedala.

Gospa Ema, odraščali ste v Gorenju pri Postojni ...

»Res je. Družina je bila številčna. Oče je bil na bojni črti prve svetove vojne kar štiri leta. Tako smo morali mami pomagati na polju in z živino, da bi preživel. Oče se je s fronte vrnil bolan in je maja 1943 umrl.«

Drugo svetovno vojno ste dočkali z mamo, bolnim očetom in sestro. Kaj pa se je zgodilo z brati?

»Italijani so obkolili vas in odpeljali mlade fante. Med njimi so bili tudi moji bratje. Vključili so jih v posebne enote - Battaglione speciale daleč od domovine, celo enega na Sardiniji. Po razpadu Italije se je trem bratom uspelo vrniti domov in se vključiti v partizanski boj, in sicer dva v Gradnikovo brigado in eden v IV prekomorsko brigado. Brat, ki so ga Italijani poslali na Sardinijo, pa se ni uspel vrniti domov. Angloameriški vojaki so ga odgnali v taborišče v Franciji. Vrnil se je v domovino sedem mesec po zaključku vojne. Tako smo do kapitulacije Italije doma ostale dve mladoletni dekleti in mama. S sestro sva morali poprijeti za vsako delo na polju, tudi orali sva! Skratka, da smo lahko preživele, sva se morali lotiti vsakega dela na domačiji. Vas je bila zavedna in ker je postavljena na robu gozda, smo bili velikokrat zatočišče partizanov. Z njimi smo delili, kar smo lahko, vse kar smo imeli. Spomnim se čete Vojka, mislim na Janka Premrla. Pogosto so bili pri nas, seveda nismo vedeli, kdo je Vojko. Kakor sem že povedala, smo delili z njimi, kar smo imeli, oni so nam prinašali partizansko literaturo in včasih smo skupaj celo zapeli kakšno partizansko pesem. Kdo je med njimi bil Vojko, smo zvedeli le, ko so se vrnili po njegovi smrti. Dejali so, da je bil ranjen v trebuh, da so poiskali zdravnika, ki pa ni hotel priti do njega. Ko je le prišel, je bilo za Vojko prepozno. Bilo nam je zelo hudo, kajti Vojko je bil zelo prijeten in srčen fant.«

Gospa Ema, vašo vas so redno obiskovali fašisti in kasneje nacisti, mar ne?

»Čestokrat, podnevi in ponoči. Ampak sem že povedala, da smo v vasi bili vsi zavedni Slovenci, ni bilo izdajalcev. Na nas so kričali, nas ustrahovali, jaz sem še dolga leta po vojni ponoči težko

zaspala, ker sem pričakovala njihov prihod! Vedno so preverjali, če smo vsi, ki smo bili prijavljeni na družinskem listu, doma (pri nas smo bile prijavitelne samo me tri ženske, ko je oče umrl maja 1943), pregledovali so vse koticke hiše. Vse, kar bi lahko dokazovalo, da nas obiskujejo partizani, smo imeli skrito v gozdu. Ko nismo uspeli skriti, smo zažgali. Po kapitulaciji Italije pa so Nemci vas obkolili ter jo zažgali. Mi smo rešili le dve kravi, ki smo ju gnali zgodaj zjutraj na pašo. Druga živina je nam in ostalim vaščanom v hlevih pomrla. Z mamo in sestro smo našle zatočišče pri maminem bratu v bližnji vasi - Bukovje. Tudi tam smo vsi vedno vse delili s partizani in bili zelo pazljivi, da ne bi kaj izdalo to naše dejanje. V Bukovju sem tudi pričakala svobodo. Vsi bratje so se k sreči vrnili domov, eden pa je ostal v Jugoslovanski ljudski armadi. S kamni iz pogorišča naše hiše in s tem, kar smo lahko dobili, smo počasi ponovno začeli graditi naš dom.«

Leta 1947 ste se pridružili delovnim brigadam pri gradnji železniške proge Šamac - Sarajevo.

»Bila sem navajena trdega dela. Čeprav je bilo veliko dela že doma, sem želela pomagati pri izgradnji železniške proge. Tako sem se pridružila brigadi, ki je delala v Doboju. Bilo je težko, ni bilo mehanizacije, vendar smo bili mladi in živeli v svobodi. Kljub vsemu nam je bilo lepo. Vsak je govoril svoj jezik, pomagali smo si med seboj, postali prijatelji, bili tovariši.«

Kaj pa po vrnitvi domov?

»Po vrnitvi sem se takoj zaposlila v Bukovju na novo nastalem Gozdnem gospodarstvu. Nismo znali nič, vse smo se morali sami naučiti. Garali smo, polni energije, in nam je uspelo. Od tam sem odšla na Okrajni komite komunistične partije v Postojno, na kadrovski oddelek. Se poročila, rodila sina, ki mi je umrl. Zdravnik je dejal, da je to, kar sem preživela

v vojni, naredilo svoje. Mož je bil iz koprške okolice in miličnik, tako smo se preselili v Koper, kjer sem 15 let delala v podjetju Tobak kot finančna knjigovodja. Z lastnimi rokami smo z družino zgradili hišo v Pobegih. Vnuč je živel z nami 13 let, ker sta hčerka z možem delala noč in dan, da bi zaključili novo domovanje. Poleg tega, da smo prihranili, sva s hčerko tudi same šivale obleke in vse potrebno za družino. Leta 2002 nam je le uspela selitev v nov dom v Pobegih.«

Kaj pa vaši vnuki?

»Ponosna sem nanje. Naučili smo jih, da če želiš nekaj doseči, moraš delati in predvsem, da z delom lahko dosežejo vse, če si česa želijo. Seveda s trdim delom! Tako je vnučinja Sara danes doktorica antropologije!«

Kako so vas sprejeli v Pobegih?

»Prelepo. Pobežani so zavedni, domoljubni. Gospa Nevenka Schergl in Miranda Kocjančič sta mi bili blizu, mi pomagali. Res, tako toplo mi je pri srcu, ko pomislil na njih. Sta izredni ženski. Sicer se moram res iz srca zahvaliti vsem Pobežanom, ker so nas zelo lepo sprejeli medse.«

Gospa Ema mi je tudi pokazala album, kjer skrbno hrani fotografije svoje družine. Povedala je, da zelo rada bere. Prebrala je med ostalim tudi knjigo Partizani doktorja Jožeta Pirjevca. Redno tudi prebira časopis ZVB za vrednote NOB Slovenije Svobodna beseda, ki, kakor pravi, prinaša obilico zanimivega branja.

Majda Santin

Andrej Rupnik

Harmonikar iz Čežarjev

Ni ga dogodka v organizaciji krajevne skupnosti, kjer bi ne bila zraven harmonika. Naš krajan Andrej Rupnik iz Čežarjev se namreč na povabilo vedno prijazno odzove in odigra nekaj »komadov«. Prav posebej smo v KS veseli njegove prisotnosti, ko obeležimo okrogle jubileje naših krajanov in krajanov, ki so skozi vsa leta bili aktivni, prizadevni člani naše skupnosti in jo pomagali graditi. Slavljenice ob taki priložnosti

obiščemo in Andrej je zraven, zaigra vse, od »Vse najboljše« dalje... in zbrana družba skupaj zakanta!

Andrej, hvala za vašo prisotnost na takih dogodkih in takoj prvo vprašanje, katera je tista pesem, ki jo največkrat zaigrate oz. ki je najbolj priljubljena pri naših vaščanih?

»Ja, več jih je. Najraje imajo Brajkovo Čakulono pa V naše kantine. Društvo

upokojencev Pobegi- Čežarji pa imajo tisto, ko se zaderem AUUUUA.«

Kdaj ste začutili ljubezen do glasbe? Kdaj ste začeli igrati harmoniko in zakaj prav ta instrument? Kdo vas je naučil igranja?

»Glasbo sem začutil že kot otrok. V zgodnjem otroštvu smo živeli na Grinjanu pod Šmarjami. Takrat nismo še imeli vodovoda. Imeli smo sod iz nerjaveče kovine. Jaz kot glasbeni strokovnjak (smeh) sem poiskal lesene palice in udarjal v ritmu po tem sodu. Glasba je bila vedno v hiši po radijskih valovih. Pri petih letih smo se preselili v Olmo. Bil sem zelo žalosten, ker tega soda ni bilo več. Starši so takrat kupili prvi gramofon in nekaj plošč narodno zabavnih ansamblov, in sicer: Ottavija Brajka, Lojzeta Slaka, Beneških fantov in Avsenikov. Navdušila me je harmonika. Mami sem rekel, da bi rad imel harmoniko. Za šesti rojstni dan so mi jo kupili. Harmonika je bila klavirska 80 basna. Harmonike sem se zelo razveselil in poizkusil igrati, vendar ni bilo primerno za uho in je oče večkrat rekel "nehaj škripat". Jaz sem pa vztrajal, kar se vidi in sliši še danes. Mama me je poskušala vpisati v glasbeno šolo, a je bilo takrat za harmoniko že vse zasedeno. Lotil sem se sam po posluhu. Pri desetih letih sem že zaigral na prvi poroki. Bilo jih je veliko. Do 250 porok sem štel, potem pa ne več, saj se je to dogajalo veliko krat. Da ne omenjam rojstne dneve, piknike in druge zabave. Leta 2000 sem prišel v Pobego oziroma Čežarje, kjer ustvarjam še danes. Spet, na eni od porok sem spoznal kitarista in ga vprašal, če bi igral z mano. Pristal je in to je bila odskočna deska za izpolnitev moje želje po ansamblu. Kasneje sta se pridružila še basist in pevka in nastala je skupina Farmer. Zdaj ta skupina ne deluje več, ker se je povečala in smo se preimenovali v Ansambel Bivje. Skupina Farmer je imela vaje v kletnih prostorih KS Pobegi, za kar se moram ob tej priložnosti zahvaliti. Ansambel Bivje šteje sedem članov in pričakujemo še enega. Narodnozabavna zasedba: trobenta, klarinet harmonika, kitara, bas kitara, bariton, kontrabas in pevka. Upam, da se bomo kmalu predstavili tudi našim krajanom.«

Kako pa teorija, note?

»Kaj note? (smeh) Teorije in not ne poznam dobro. Par let nazaj sem naložil na računalnik program za ustvarjanje glasbe. Napisal sem osem avtorskih

skladb. Na začetku mi je zelo pomagal naš Robert Vatovec, da sem sploh lahko začel pisati, za kar se mu zahvaljujem. Delam po posluhu in tablico uporabljam za besedila.«

Kaj je najtežje pri učenju igranja harmonike? Kje in koliko vadite?

»Ja, najtežje se je naučiti vse durove in mol - ove lestvice, katerih še danes ne znam. Ni enostavno, vam povem. Pa to še zdaleč ni vse. Za vse bi potreboval računalnik v možganih z aplikacijo akordov prijemov... Če hočeš kvalitetno igrati, moraš veliko vaditi vsak dan. Ansambel Bivje ima vaje v glasbeni šoli v Sv. Antonu, za kar se moram zahvaliti Matjažu Klaj, enkrat tedensko, ostalo moramo vaditi doma. Imam srečo družine, da me prenašajo in me podpirajo. Tudi njim se zahvaljujem.«

Kakšen je vaš nasvet tistim, ki bi se želeli naučiti igranja harmonike? Gotovo je veselje do glasbe na prvem mestu, pa vztrajnost, neutrudnost.... Kaj je po vašem najbolj pomembno?

»Danes je to veliko lažje kot včasih. Veliko se lahko naučiš prek spleta. Jaz sem ta vlak zamudil, sem prestar, da bi se šel učiti od začetka. Glasbo moraš vzljubiti in instrument tudi, ni samo harmonika, saj je instrumentov veliko. Glasba je pri meni na drugem mestu, družina in potem glasba. Vaja dela mojstra, tako pravijo in jaz to potrjujem. Dvajset let nazaj bi rekel, da je Avsenika težko interpretirati, zdaj vidim, da niti ne, samo ogromno vaje, volje in željo po tem moraš imeti. Če glasbo začu-

tiš, je ni težko ustvariti. Se pravi vaja, vaja in vaja. Veliko je odrekanja kot pri vsaki stvari, je pa tudi veliko zadovoljstva, ko te poslušalci nagradijo z aplavzom in še lepše je, ko zaplešejo ob ritmičnih melodijah. Pomembno je, da imaš glasbo v srcu in duši, da ti ni potrebno imeti treme na nastopu. No, vsak nastop je drugačen in trema je prisotna, samo ni tako izrazita.«

Nekateri pravijo, da je harmonika instrument za vaške praznike, gasilske veselice in povezana samo z igranjem narodno-zabavne glasbe? Kaj menite vi?

»Harmonika je zelo priljubljen instrument, tako kot kitara. Z njo lahko igraš prav povsod in ne samo v narodnozabavni glasbi. Lahko se priključi simfoničnemu orkestru, pihalnemu orkestru, rock, pop glasbi. Čedalje več jo lahko slišimo tudi na pogrebih. Jaz osebno imam rad vse vrste glasbe, tudi metalico, vendar v srcu je narodnozabavna glasba. Res pa je tudi to, kje živiš. Tukaj na Obali ni kaj preveč priljubljena narodno zabavna glasba. Tukaj je bolj rock, dalmatinska in hrvaška pop glasba. Menim, da bi morali tej zvrsti glasbe dati malo več ponosa, saj je prepoznavna in je registrska tablica za Slovenijo v svetu. Na obali je deloval v podobni zasedbi ansambel Modri Val, ki je žal prenehal z delovanjem. V štirih obalnih občinah smo, mislim da, edini v taki zasedbi. Rad bi, da se ustanovi še kakšna kvintet - ovska zasedba podobna nam. Prideš na Japonsko z harmoniko, zaigraš skladbo Na golici in Čebelarja, vedo vsi, od kod si doma.«

Orjana Ugrin

Ljubaljuba Predalčki (kašatinčki)

Brskam po predalčkih v možgančkih, da se spomnim, kaj se je dogajalo to poletje. Če bi pisala dnevnik, ne bi imela teh problemov. Po drugi strani je zdravo napenjati možgane, da se ne polenijo. Misel na poletje je morje. Letos so ga precej prekrile alge. Neškodljive, morda celo zdrave, ma za videti ni bilo lepo. Alge so se zalepile na kožo in brisača je bila rjava. Čakala sem, da se voda zbistri in potem sem začela z vsakodnevnim jutranjim rekreativnim plavanjem. Jutranje plavalke in plavalci se že poznamo. Čofotali, lebdeli v morju in premlili smo vse novice. Navsezgodaj smo prispevali k rešitvi sveta. Če sem bila zadosti zgodnja, sem ujela sončni vzhod nad luko. In kaj bi še rada od življenja - Cosa vuoi di più dalla vita ... Za boljšo kondicijo in kurjenje kalorij sem si omislila plavalno štafeto proti Moletu. Plavati sem morala najmanj do Tita, ki ga je na svojem vrtu postavil bivši tovariš, zdaj znani plemeniti gospod. Haha, morala bi vprašati umetno inteligenco, kako bi Tito komentiral današnje dogajanje. Zaradi že tradicionalne, vsako leto bolj vroče, poletne vroočine sem večji del dneva preživela z neljubo mi klimo. Gledali smo nogomet in potem še naše zlate, srebrne, bronaste olimpijske in paraolimpijske športnike. Pridni!

Jesen je hitro prišla. Politiki so se lotili dela. Po telefonu so se složno dogovorili, da nas bodo bombardirali z jedrsko elektrarno. Kot da ni zadosti groženj z jedrsko vojno! Na koncu so enotno odpovedali referendum. Svojim stolčkom se seveda niso odpovedali in mastnim provizijam najbrž tudi ne. Jaz nisem znanstvenik, ma sem prepričana, da je jedrska energija postala zelena, odkar je na sceni Zelenski.

Nisem si še oddahnila od sevajočih milijard, že je prišel hladen tuš. Bojlerji prepovedani! Ne le materialno, tudi čustveno me je zelo prizadelo ta prepoved. Ker sem vedno bolj podobna bojlerju, sem se zbalala za svoj obstoj. Oblast je sicer uvidela zmoto in spremenila pravila, ma jaz sem še vedno zelo užaljena zaradi te diskriminacije na podlagi videza!

Počasi nas kuhajo kot žabe. Spreobračam se v ubogljivo in poslušno državljanke. Pri omrežnici sem se brez pripomb takoj prilagodila. Po

pregledu vseh tarif in časovnih blokov sem ugotovila, da je najcenejše, če delam vse ponoči. Po deseti uri zvečer vstanem, začnem kuhat, prat, peglat ... Zjutraj zaprem vsa škura in grem spat. Sem kot dojenček, ki zamenja noč za dan. Zelo, zelo težko je bilo navaditi se na nov bioritem. Toda s trdnjo voljo se vse doseže. Potem pa pride Golob z njegovimi gospodinjstvenimi nasveti in me čisto zmeša. Zdaj več ne znam, kaj je pri omrežnici prav in kaj narobe. V tej situaciji je edina, ki ji zaupam, položnica za električno.

Hotela sem se kot žena z ženo pogovoriti s Tino. Toda, ko sem videla, da je iz barbike prešaltala na vudu lutko, je nisem poklicala. Ne povedat nobenemu, sem ji ukradla idejo in sem tudi jaz naredila vudu lutko za mojega VV. Kadar ne uboga, ga začnem zbadat in zbadat in zbadat. Vam povem, zbadanje učinkuje. Več kot ga zbadam, bolj je priden. Zato sem ga letos mislila obdariti z letošnjim darilcem za pod jelko. Nekaj malega, simboličnega, ekološkega, iz druge roke - second hand.

Janez, ki je nujno rabil denar, je ravno takrat objavil dražbo. Bila sem vesela, da mu bom pomagala pri plačilu položnic in istočasno bom še VV razveselila. Z nakupom bi ubila dve muhi na en mah. Pozanimala sem se, če Janez prodaja osamosvojitvene nogavice. Na žalost so mi odgovorili, da niti ene niso naprodaj. Bilo mi je čudno, ker vem, kako je, če si brez denarja...Potem sem se spomnila, da je on zelo konservativen, da denar ne nosi v banko, ampak eure še vedno hrani doma v nogavicah.

Minila me je volja do nakupov. Ni me prepričal niti črni petek. Je preveč črnine naokoli.

Natrosila sem Mickotu hrano. Micko je črni maček. Zelo je prijazen. Je bil potepuh, zdaj pa je že dolgo naš.

Odločila sem se, da bom napisala pismo dedku Mrazu. Mogoče mi izpolni želje.

Dragi dedek Mraz, zmeni se z možmi in ženami, ki vodijo svet, da dajo vsem ljudem mir!

Pozdrav in srečno, ljubaljuba

Ljuba Miljušević, Ljubaljuba, stani gor komičarka in Čežaranka

Kda pade šagra ljətəs?

Taku kurke u vsaki vasi, je anka u naši bla vsako ljeto šagra, guoštunca, ki je pala na trječo nidjelo guošta. Buon napisala kej uod nje skuze muoje uč, ku nisl bla več uotrok ma nanka vilika, inšoma tn umjes.

Hmalin puole ku je kunčala šula en so začjele pučitnice, sojo začjele ta prve puljetne šagre ukule pu vasjeh. En prou kmalin smo se mi an malo vječi uotruoci začjeli sprašavat, da kda pade naša šagra ljətəs. Ki šikome je jemu mjesic guošt anka pjet nidjelj, ni bou mai točniga tjermina. Ben, tn srjedi puljetja se je vre znalo kda.

Ma več ku se je bližou ta dan, več smo se pupe sprašavale: »Ka buoš ubukla za šagro?« Tu je bou an diškoroš anka duma. Se spunen, da smo šle punavade z mamu u Trst na žvendite en si čipile kej ljepiga za ubuč in anka za uobit. U unih cajtih sojo šagro organizirali mladi siz vasi. Kašn mjesic prej se je vre znalo du buo guodo. Punavade so pu šagrah guedli ansambli Platana, Faraoni, Prizma, udvisno klkej šoldov je blo za ta namjen. An čjedn prej so ta pridni mladi uod anbot začjeli siz djelen. Šagra je bla zmjerej pred trgovino, zatu ki tabt še ni blo igrišča. Uodr je stau tn kamr ki je zdej lekarna. Puno ljet nazaj je bou an ljesen ud prikolicke ud kašniga kamjuona, puole čez an par ljet so uodr zazidali eno nardile anka strjeho, da niso bli guodci muokri ku je štrcou dž. Mi par da vidin še zdej mlade uod tabt, ki so šli siz frezo na Rižano jskt fraske uod vrb, ki so rasle duol. Siz njime so zagradiли vse naukulin, da ni blo vit nutre na pljes en je vse dišalo pu vrbah. Zatu ki za jat nutre je blo treba plačt. Mi an malo vječi uotruoci smo stali anka cjel vičjer tn pr blagajne en čakale ku nam buo ratalo uojdit nutre zastuonj al pej ku se nas buo kšn uod ta vilikih uosmilo.

Ku ne prej, smo šli nutre puole pu punuči, kadr ki so kunčale pubirat ustopnino. Punavade so igrali ten du ane ure. Taku je blo u sibuo to in anka u nidjelo pred trgovino. Puole je bou še an plac, za ta stare, se je reklo. Zad za zadružnim domom, čej je zdej parkirišče, so rasli ani viliki tapuoli. Ten pud njimi je bou še an manji uodr, kamr ki je igrala

pleh banda siz Sitnantuona. Ste zastuopli s čej? Siz Svetega Antona (zatu ki anbt je bil Pridvor, ma se spunen da se je zmjerej reklo Sitnantuon). Ten je blo anka ano manjše cementirano plesišče za ta stare, ki so pljesale na muziko ud anbot. Ukulin plesišča so ble anka mize en stulice, kamr ke se je pilo in anka pujelo kašin čivapčič. Te je šagra bla anka u pundjelik.

Tu da je bou na ubjeh kuoncih anka šank za pet en za jest, mi par da ne rabin duoste pisat, ki tu je še denis u navade. Punavade se je dobilo vino, bire, anka brjescouc, rančate, kokte, za pujest pej čivapčiče, tu ni smjelo manjkt. Da je bla šagra u vase, se je puznalo anka pr ns duma. Par dan prej je blo trjeba zglanct hišo, da se je svjetla nutr en uonih. Na pjetik je mama spekla štrukil siz uorjehov en anka siz jabouk, piškote siz marmilado en anka hroštale. Vse tu, ku kašn pride. Ki je bla navada, da se je zmjerej šlo na uobisk h žlahte al h prjatln, kamr ki je bla šagra. Papa pej je narjezo pršut ki se je čz zimo šešo na šufite. U sibuo to vjuto pej vre u sedme ure so ble žene pr frizerke Nade, ki je frizirala žene duma na lzvidniški. Zatu ki za šagro je blo trjeba bit anka ljep.

Še na nekej ne smjen puzabit. Na une več stare žene uod anbot, ki jin ni vejdlu prou nč. Su se pustavle tan zad za uno ugrajo uod vrb eno imjele vse pud kontrolo, du je s kun pljesou, du se je s kun skrjego, katjera si je nejdla maruožota, kaj je jemo kašn ubučeno in taku naprej. Ma prou nč jin ni uojdlo. In taku puole čez an par dan, ku je pasala šagra, so si imjele še altroke za puvjedet.

Ja, tašno je blo anbot u naše vase. Kdr ki se bliža trječa nidjela u guošte, me prime prou an malo žalost, ki šagre ni več vre nekej ljet. Pero ustanejo ane ljepi spumini ud anbot. Anka na uno, ki smo jo čez anih disjet ljet puole prou na hitro uorganizirali mi, uotroce ud anbot. Anka ansambel Romeo siz Ljubljane nam je ratalo prpilat. Ma tu je pej štorija za an druji buot.

Tanja Beštjak

Leto 1983 S prostovoljnim delom urejali Frenkovo ulico

Pisalo se je leto 1983, mesec pa je bil avgust. Takratni prebivalci Frenkove ulice so s prostovoljnim delom začeli graditi podporni zid od križišča z glavno cesto do Novega naselja, da bi tako takratno še ne asfaltirano cesto obvarovali pred zemljo, ki je drsela na cestišče z zgornjih parcel. Cementne zidake jim je po simbolični ceni prodal Ido Kocjančič, ki jih je proizvajal. To je bil zametek današnje Frenkove ulice.

IZIOBRAŽEVANJE

Bibliobus vabi na pot knjižnih pustolovščin

Tudi v našo krajevno skupnost že leta redno prihaja Bibliobus - potujoča knjižnica Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper in tako si lahko krajani knjige izposodijo kar v domačem kraju. Bibliobus je prepoznaven, v svoji lepi modro-rumeni poslikavi, z ilustracijami iz knjige Rovka Črkolovka, na desni strani vozila pa z motivi iz Škocjankega zatoka.

K nam prihaja vsak **drugi torek v mesecu, od 15. do 17. ure**, po urniku, ki ga objavijo vsako leto. **Parkiran je na postajališču v Pobegih** in kar vabi k obisku.

Izposoja v bibliobusu je popolnoma avtomatizirana v okviru sistema COBISS. Rednih članov Bibliobusa imajo približno 1.000, želijo pa si, da bi se članstvo povečalo. Pokrivajo zelo široko območje, saj knjige pripeljejo bralcem širom Obalno - kraškega zaledja, redno pa obiskujejo tudi sosednji državi, Hrvaško (Buzet, Umag, Pulo, ...) in Italijo (Križ, Devin, Nabrežino, itd.). Tam so jih še posebej veseli otroci in beležijo tudi največji obisk.

Ko vstopiš v Bibliobus, te kar potegne v prijetno okolje, s policami, polnimi knjig, lepo zloženih, tematsko sortiranih, ki prijazno vabijo k branju. Novitete so umeščene ločeno takoj ob pultu na vhodu. V sprednjem delu vozila je knjižnični pult, bus je opremljen tudi z dvizžno ploščadjo, ki omogoča vstop gibalno oviranim osebam. Posebej pristrčen je kotiček z otroško literaturo, kar mlade bralce še posebej pritegne k branju in v čarobni svet knjig. In ja, ima celo strešna okna!

Kako do knjig? Enostavno ... pridite, ko je Bibliobus po urniku v naši KS, včlanite se (članarine ni) in že si lahko nabereš knjig in zgoščenk za ves mesec oziroma do prihodnjega obiska. Knjige pa lahko naročite tudi na **e-naslov bibliobus@knjiznica-koper.si** ali na mobilni **041/619 386**.

Z Bibliobusom »upravljata« **Rene** in **Črt**, prijazna knjižničarja, ki povesta, da smo tudi krajani naše krajevne skupnosti pridni bralci in obiskovalci potujoče knjižnice. Bolj redni obiskovalci so starejši bralci in otroci.

In po kakšni literaturi naši krajani in kranjke najraje posežejo? Povesta, da starejša ženska populacija rada bere ljubezenske romane, moški bolj zgodovino in politiko, mlajše ženske pa filozofijo in psihologijo.

In na koncu še vabilo: povzpnite se na Bibliobus in si izberite kakšno dobro knjigo, imajo preko 5.000 knjig in zgoščenk, gotovo bo vsak našel literaturo zase.

Orjana Ugrin

Prihodnji obisk Bibliobusa pri nas bo **v torek, 14. januarja 2025 od 15. do 17. ure**

10. obletnica nove stavbe podružnične šole Sveti Anton

Pred desetimi leti so se učenci in učitelji po dolgem čakanju končno preselili v novo stavbo podružnične šole v Svetem Antonu. Šola, ki so jo tako dolgo pričakovali, je v zadnjih letih še rasla. Od prvotno namenjene petletne šole imamo po desetih letih polno devletko s po dvema oddelkoma.

Za deseto obletnico smo, kot se za praznik spodobi, celo leto pripravljali učence in šolo na ta praznični dogodek. Skupaj smo razmišljali, kaj vse se je v teh desetih letih zgodilo, kaj smo skupaj doživeli. Obletnici smo tako posvetili veliko ustvarjalnih in posebnih dni, ko so nas na šoli obiskali prav posebni gostje, naši bivši učenci, ki so svoje znanje in izkušnje predajali naslednjim rodovom.

Prav tako smo obletnici posvetili dan šole, ki smo ga imeli 30. maja in smo ga poimenovali 10 šolskih antonskih ču-

des. Na njem so učenci, starši, obiskovalci in učitelji v posameznih razredih ustvarjali in se preizkušali v raznoraznih spretnostih. Nato pa smo skupaj zaključili v dvorani krajevne skupnosti, kjer so učenci pokazali še nekaj svojih pevskih in plesnih spretnosti.

V novem šolskem letu pa smo vse skupaj še nadaljevali in svečano zaključili 2. oktobra, ko smo uradno obeležili 10 let naše nove stavbe.

Učenci so se izkazali na slavnostnem koncertu, na katerem smo sodelovali z orkestrom pod taktirko Patrika Grebla, s katerim sta oba naša zbora, otroški in mladinski, odpela nekaj pesmi.

O tem, kako je vse skupaj potekalo, je nekaj besed povedala tudi vodja prireditve, **Martina Števanja**: »Ob 10. obletnici naše podružnične šole smo se vsi skupaj podali na veselo pot priprav. Vsi smo se povezali v skupnem

delu, veseli in polni pričakovanj, saj je bilo jasno, da bo to praznovanje nekaj posebnega. V priprave smo vložili veliko energije, časa in ustvarjalnosti, saj smo želeli, da praznovanje odraža vse, kar nas povezuje. Otroški in mladinski pevski zbor podružnične šole Sveti Anton sta navdušila s svojim nastopom, orkester pod vodstvom **Patrika Grebla** pa je dogodek obogatil in naredil še bolj svečan. Šola je bila čudovito okrašena, kar je le še poudarilo toplino, ki je prežemala celoten dan. Bilo je polno veselja, iskrice v očeh, radosti in lepih spominov. Dogodek je bil poln čustev, smeha in ponosa. Občutki veselja in hvaležnosti so prevevali vse prisotne, saj smo ob 10. obletnici zaznali, kako veliko smo dosegli skupaj. To praznovanje je bilo prav poseben trenutek, ki nas bo še dolgo spremljal v lepem spominu.«

Pred samo prireditvijo so šolo

obiskali gostje, ter si ogledali nekaj spominov in utrinkov teh desetih let. Prav posebna pa je bila simbolična zasaditev oljke, ki sedaj kraljuje pred šolo. Ko smo namreč učiteljice vprašali, kaj najbolj pogrešajo od stare stavbe, so rekle, da smo vzeli vse s seboj, samo oljke so ostale. To je bil tudi razlog, da je bila oljka naš osrednji motiv, kot drevo, ki kljubuje času in viharjem in obrodi tudi v trdi in grudasti zemlji.

To je bilo prvih deset let naše nove stavbe podružnične šole v Svetem Antonu.

Verjamemo, da bo naslednjih deset še lepših in polnih novih in nepozabnih spominov.

Danilo Novakovič,
foto: Maja Pertič Gombač

Maja Lindič

Ravnateljica OŠ Elvire Vatovec Prade: Ostanimo ljudje, ki si prisluhnemo in skupaj rešujemo izzive

Kako se je šola v Sv. Antonu razvijala skozi desetletje? Kakšne so bile največje spremembe in izboljšave? S katerimi izzivi ste se soočili pri upravljanju podružnične šole, predvsem v njenih začetkih?

»Šola je skupaj z matično enoto vodila ravnateljica Franka Pegan Glavina. Prav njej gre zasluga, da je s podporo organov šole, krajevnih skupnosti in občine leta 2008 prišlo do začetka gradnje in leta 2014 tudi do otvoritve nove stavbe podružnične šole. Učenci in učitelji so se v novi šoli razveselili prostornih učilnic, opremljenih s sodobno tehnologijo. Veliko pridobitev sta predstavljali telovadnica in knjižnica. Tega na prejšnji šoli niso imeli. Gospa Franka je skupaj z matično šolo tudi podružnico vključevala v mednarodna sodelovanja in mnoge projekte. Šola s podružnico je tako leta 2021 na predlog Zavoda za šolstvo prejela priznanje Blaža Kumerdeja za izjemne dosežke na področju razvoja in uvajanja novosti v vzgojo in izobraževanje. Izziv, ki je zaznamoval prvih deset let delovanja, je rastoče število otrok. Ob vselitvi je bilo na šoli 169 otrok. Sprva je bilo mišljeno, da bodo na šoli ostali učenci do 7. razreda. Vendar je število otrok v okolišju vztrajno naraščalo. Prostorske zmogljivosti matične šole so bile omejene. Tako so učenci ostajali na šoli dlje. Danes sta na podružnični šoli po dva oddelka v vseh razredih od 1. do 9. Šolo obiskuje 380 učencev.«

Šola v Svetem Antonu ima dolgo zgodovino. Prvič je delovala že v začetku 20. let 19. stoletja, kasneje pa se je pouk v Sv. Antonu začel ponovno leta 1866 in nato še 1880.

Takrat je bila to samostojna šola.

Leta 1958 je postala podružnica šole iz Prad, pred 10 leti pa je svetoantonska podružnica dobila nove prostore. Preselila se je iz manjše stavbe v novo, sodobno in veliko večjo.

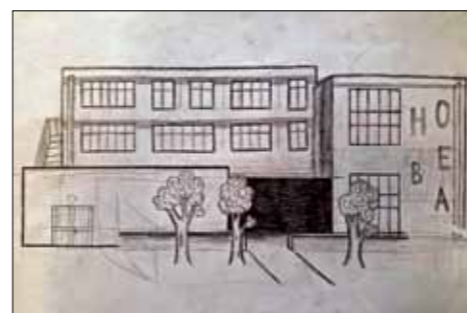
Ob 10-letnici delovanja v novih prostorih smo ravnateljico Osnovne šole Elvire Vatovec Prade povprašali o razvoju podružnice skozi desetletje, izzivih, s katerimi se soočajo, pomenu podružnične šole za naše kraje, zaupala pa nam je tudi nekaj svojih pogledov na prihodnost.

Gospa Lindič, ste ravnateljica Osnovne šole Elvire Vatovec, ki domuje v Pradah, in hkrati tudi ravnateljica podružnične šole Sveti Anton, ki je letos praznovala deseto leto obstoja v podobi sodobne šole. Kaj vam osebno pomeni 10-letnica?

»Deset let mine, kot bi mignil. Ob taki obletnici navadno pogledamo nazaj in vidimo, kaj vse se je v tem času dogajalo. Naši učenci so nanizali veliko uspehov, zato na delo učencev in zaposlenih v teh desetih letih gledam s ponosom.«

Kako pomembna je podružnična šola za lokalno skupnost? Kakšno vlogo ima pri povezovanju krajanov? Koliko učencev jo obiskuje in iz katerih krajev so?

»Učenci prihajajo iz krajevnih skupnosti Sveti Anton in Pobegi-Čezarji. Po nam razpoložljivih podatkih se število učencev na tem okolišju v naslednjih letih ne bo zmanjšalo. To je dobra novica za kraj. Pomeni, da mladi ostajajo in ima kraj prihodnost. Sodelovanje z lokalnim okoljem je zelo pomembno. Prednosti prinaša tako šoli kot tudi kraju. Z veseljem se udeležujemo dogodkov, ki jih prirejajo krajevne skupnosti, in radi vidimo, ko šolo

obišče kdo iz domačega okolja. Prav praznovanje 10-letnice je potekalo v duhu povezovanja. Skozi vse leto 2024 so šolo obiskovali nekdanji učenci, učitelji in drugi zaposleni. Z učenci so delili svoje dragocene spomine in izkušnje.»

Kako pa sodelujete s starši in učenci ter lokalno skupnostjo pri razvoju šole?

»S starši sodelujemo po ustaljenih uradnih poteh. To sodelovanje je dobro in konstruktivno. Obstajajo pa tudi drugi načini, ko nam starši priskočijo na pomoč. Na primer pri predstavitvi poklica. Pomoč smo imeli tudi pri organizaciji prireditve za 10-letnico in veliko drugih podobnih zgodbah. To je tisto dodatno, neformalno sodelovanje, ki vezi še toliko bolj krepki.«

Kako gledate na spreminjanje ali, drugače rečeno, pomanjkanje temeljnih vrednot v naši družbi? Kako se vi soočate s tem in kje vidite vaše poslanstvo?

»Vzgojna problematika je v tem času res izziv. Dve poti sta. Prva je preventiva. Želeli bi se posvečati predvsem njej. Na šoli imamo oblikovan preventivni program, v katerega je vključenih veliko strokovnjakov, tudi iz zunanjih institucij. Z učenci izvajamo delavnice ter predavanja za starše in učitelje. Češar pa nam ne uspe zaveziti s preventivo, rešujemo sproti. Konflikti se seveda dogajajo. Učencem povem, da je vsak izmed njih možnost za novo izkušnjo, novo znanje in napredek. Sicer pa smo imeli pred kratkim na obeh enotah predavanja za starše glede varne in

uravnotežene uporabe zaslonov in spleta pri otrocih in mladostnikih. To je velik problem današnjega časa. Predaval je Janez Arh iz LogOut, predavanje pa je omogočila Mestna občina Koper. S preventivo bomo nadaljevali, predavanja bomo namenili tudi učencem.«

Posvetiva se še nekoliko intenzivneje sami podružnični šoli. Katere posebnosti ali tradicije te šole so po vašem mnenju najbolj prepoznavne?

»Posebnost naše podružnične šole je predvsem njena velikost. Po številu učencev je večja od marsikatero matične šole. Ampak po mojem mnenju je še večja posebnost to, da je kljub velikosti ohranila srčnost, navadno značilno za manjše šole. Seveda, soočamo se z veliko izzivi sodobne družbe. Vendar ni lepšega, kot vkorkati v šolo in srečati prijazne obraze, ki pozdravijo, se nasmehnejo. Večkrat mi zunanji obiskovalci pohvalijo, da imamo spoštljive učence, ki pozdravijo in so pripravljeni pomagati. Prav tako pa je značilnost šole srčen in delaven kolektiv.«

Prej sva se že dotaknila tega, da je šola pred kratkim obeležila desetletje delovanja v sodobnih in dovolj velikih prostorih. Povejte nam, kako ste obeležili ta jubilej?

»Kot že omenjeno, je bilo praznovanje porazdeljeno na celotno koledarsko leto. Poleg že omenjenih obiskov nekdanjih zaposlenih in učencev je bila junija prireditev, namenjena

vsem učencem in staršem. Po šoli so potekale različne delavnice, sledila je prireditev. Z oktobrsko slavnostno prireditvijo smo praznovanje zaključili. Na tej prireditvi so nastopali naši pevci pod mentorstvom Barbare Ercigoj in Mateja Lazarja. Naša zborata namreč še ena tradicija šole, ki je prej nisem omenila. Res smo ponosni nanju. Skrbita za naš ugled in ime šole ponese tudi izven naših zidov. Pevci so nastopali skupaj s Komornim obalnim godalnim orkestrom pod taktirko Patrika Grebla, nekdanje učenca naše šole. Taki trenutki pokažejo dodano vrednost učencev in kolektiva. Tisti večer sem šla domov res ponosna.«

Ali ste ponosni tudi na kake posebne dosežke šole ali učencev v teh desetih letih?

»Ja, zelo. Na šoli je veliko izzivov. K sreči je več trenutkov, ki vse izzive odtehtajo. Omenila sem že naše pevce. Učenci dosegajo visoke uspehe na tekmovanjih iz znanja, od koder prinašajo tudi zlata priznanja. Na televiziji so nas uspešno zastopali v oddaji Male sive celice. Imamo zlate gledališčnike in uspešne športnike. Šolo učenci dobro zastopajo tudi na likovnih natečajih. Ob vsem tem moram povedati, da so razlogi za moj ponos tudi v zmagah, o katerih premalo govorimo. Kadar dva učenca uspeta rešiti konflikt. Kadar vidiš, da si sošolci medsebojno pomagajo. Kadar se kdo postavi v bran šibkejšemu. Kadar kdo s trudom popravi svojo oceno. To so trenutki, ki nas bogatijo.«

Kaj pa je za vas največja nagrada pri delu z učenci in zaposlenimi na podružnični šoli?

»Prijazni pozdravi in nasmehi učencev na vsakem koraku. Pesem, ki jo slišim iz učilnice glasbe, ko imajo pevske vaje. Trenutek, ko pristopi učenec in zaupa svojo težavo. Prav tako trenutek, ko ob dobri oceni priteče z lep novico in veselje želi deliti s tabo. Lep občutek je, ko si želiš deliti lepe in tiste manj lepe trenutke. Energija in srčnost, ki jo zaposleni vlagajo v svoje delo.«

Če bi lahko kaj spremenili ali naredili drugače v teh desetih letih, kaj bi to bilo?

»Kot omenjeno, je osem od desetih let šolo vodila gospa Franka. Delo je opravila več kot odlično. Šola je zapustila v dobrem stanju. Tudi sama v svojih dveh letih ne bi ničesar spreminjala. Raje se posvetim izkušnjam, ki sem jih na tej poti pridobila, in skupaj z učenci in delavci gradim naprej na kakovosti pouka in dobrih odnosih.«

Za konec pogledva še v prihodnost. Kakšno šolo si predstavljate v prihodnjem desetletju?

»Šola mora biti povezovalni člen v kraju. Še naprej si želimo skupnih dogodkov z okoljem. Skupaj z matično enoto je to namreč tretja šola po številu učencev v Mestni občini Koper. Imamo odgovorno vlogo, saj vzgajamo in izobražujemo veliko število občanov. Pomembno je, da jih naučimo kritičnega razmišljanja in odgovornega ravnanja.«

Imate morebiti tudi kake posebne načrte za prihodnost podružnične šole v Sv. Antonu?

»Želeli bi si urediti okolico. Učenci in učitelji potrebujejo učilnico na prostem. V prihodnosti nas čaka prenova v šolstvu. Obetajo se nam novi učni načrti. Z učitelji se prek projektov Zavoda za šolstvo že sedaj pripravljamo na nove izzive, teh pa se ne bojimo. Lepo je voditi šolo, katere zaposleni so usmerjeni v prihodnost.«

Kakšno sporočilo bi ob tej priložnosti radi namenili učencem, staršem in širši javnosti?

»Dajmo ohraniti to srčnost v šoli. Ostanimo ljudje, ki si prisluhnemo in skupaj rešujemo izzive. K pravi rešitvi vodi sodelovanje, nikakor ne zmagane strani.«

Mark Djurašević

Kaj je novega v vrtcu Zajček Pobegi

V vrtcu Zajček Pobegi je veliko veselih, razigranih in vedoželjnih otrok. Vsi v vrtcu, od najmlajših pa do najstarejših otrok, so se udeležili množičnega teka Slovenije, ki ga je priredila Atletska zveza Slovenije. Vsaka skupina je tekla posebej, zraven pa so vsi otroci navjajali in jih spodbujali, da so tekli še hitreje.

Imeli smo vajo evakuacije, da smo pripravljeni na vse. Začel je zvoniti alarm, in vsi smo pohiteli na zbirno mesto na igrišču. Kmalu po našem prihodu, smo zaslišali sirene gasilcev Prostovoljnega gasilskega društva Pobegi - Čežarji, ki so nam že hiteli na pomoč. Ugotovili smo, da je to le vaja in nas ni bilo več nič strah. Gasilci so nam razkazali svoje gasilsko vozilo in kaj vse se skriva v njem. Najstarejši otroci so špricali z vodo, kot pravi gasilci. Zelo ponosno smo se z gasilci tudi fotografirali.

Skupina Polžkov je nastopala na vaškem prazniku in ponosno so pokazali, kaj vse znajo in tudi velika množica poslušalcev jih ni prav nič prestrašila. Ko je na drevju začelo listje počasi rumeneti, nas je obiskala prav posebna gospa. Ali morda veste katera?

Ja, prišla je tetka Jesen! Poslušali smo pravljico Razbita buča, peli in plesali ob jesenskih pesmicah. Tetka Jesen nam je prinesla veliko različnega jesenskega sadja - vse kar je našla tedaj po njivah in sadovnjakih. Prinesla nam je grozdje, kakije, kivije, jabolka, hruške in še veliko dobrot, s katerimi smo se veselo posladkali.

Sedaj smo že v pričakovanju novih dogodivščin, saj se hitro približuje mesec december, ki je za otroke najlepši in najbolj pravljichen. O tem in še veliko drugem vam povemo v naslednjem glasilu.

Nataša Makuc Bordon, vzgojiteljica

Utrinki iz vrtca
Zajček Pobegi

Praznične rastline od žita do božičnega kaktusa

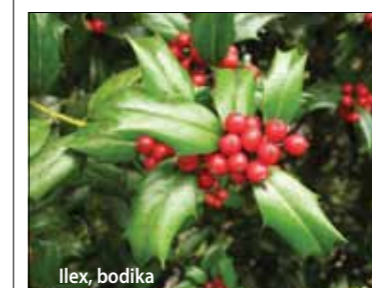
Čaščenje rastlin, ki kljub zimskemu času ohranijo zelene liste, je bilo nekoč povezano v moč življenja. Božično žito, božični kaktus, bodika in omela so rastline, ki so nekoč zaznamovale praznike na različnih koncih sveta, saj imajo simbolične pomene, v katere so nekoč verjeli naši predniki. Božično žito, ki je zdaj le okras, so ga v srednji Evropi in na bližnjem Vzhodu že pred več tisočletji v začetku decembra sejali v posodice, da bi bila naslednja letina dobra oziroma obilnejša. Veljalo je, da gosti, sočni listi lepe zelene barve pomenijo obilno letino pšenice naslednje leto. Hkrati je kalitev mladega žita predstavljalo novo življenje, svetlobo in upanje.

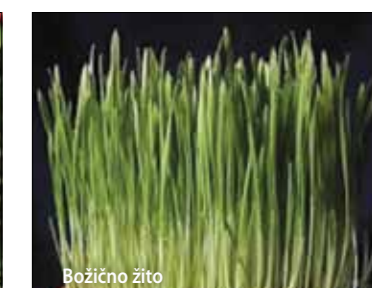
Bela omela

Božični kaktus

Ilex, bodika

Božično žito

Stari Rimljani in Grki so verjeli, da je bodika sveta rastlina, ki prinaša srečo. To so pripisovali njeni trdoživosti, saj ni nikoli ovenela, okrasje narejeno iz njenih vejic pa se je obdržalo izjemno dolgo. Bodiko so častili tudi Kelti, predstavljala je simbol sreče, veselja, novega upanja in moči. Verjeli so tudi, da odganja zle duhove. Bodika ponekod po svetu velja za najpomembnejšo božično-novoletno rastlino. Uporabimo jo lahko tudi kot božično drevo ali za dekoracijo božičnih vencev. A ne glede na vse je dobro vedeti, da je jagodičevje na njej izjemno strupeno.

Čeprav je bela omela zajedavka, so jo številna starodavna ljudstva doživljala kot nadvse posebno rastlino z mističnimi močmi. Da je omela sveta rastlina so verjeli Germani in Galci, keltski druidi pa so v njej videli simbol živosti in plodnosti. Za belo omelo je značilno, da je ravno v tem času polna snežno belih cvetov. Zato naj bi od nekdaj predstavljala luč v tem temnem delu leta in simbolizirala mir, spravo, prijateljstvo in ljubezen. V srednjem veku pa je v krščanstvu postala simbol luči sveta, Kristusa, ki je bil rojen na skrivnosten način. Nam bolj znan ritual je poljubljanje pod belo omelo. Svojo ljubo ali ljubega naj bi za novo leto poljubili pod belo omelo, kar naj bi pripomoglo, da bo ljubezen žarela tudi v novem letu.

Božični kaktus izvira iz jugovzhodne Brazilije, kjer raste med 1000 in 1700 metri nadmorske višine v okolici Sao Paola in Ria de Janeira. Rečemo mu tudi členasti kaktus, najdemo pa ga lahko med krošnjami dreves. Gre za rastlino, ki ravno v tem božično-novoletnem času požene krasne cvetove. Ti so različnih barv, od rumene, rožnate, bele do vijoličaste. Božični kaktus predstavlja simbol uslišanih želja. Znan je legenda o revnem dečku iz Brazilije, ki je več dni pred božičem molil za čudež, a se ni nič zgodilo. Na božično jutro pa je na dvorišču pred hišo na konicah kaktusov zagledal pisane cvetove. Njegove želje po čudežu so bile uslišane.

Tradicija novoletnih voščilnic

Se še spomnite, kako smo včasih izbirali najlepše božično - novoletne voščilnice? Tudi izdelovali smo jih in zagotovo poslali vsaj kakšno. Pred božičem in novim letom smo rahlo vznemirjeni pričakovali poštarja: le kdo se je spomnil na nas? Žal lepa navada pošiljanja voščilnic čedalje bolj zamira, k sreči pa se stare božične razglednice ohranjajo. Tudi po zaslugi zbirateljev.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto hrani v Posebnih zbirkah Boga Komelja izredno pestro zbirko slovenskih božičnih in novoletnih voščilnic od konca 19. stoletja do današnjih dni. Preko voščilnic lahko sledimo oblikovnemu razvoju slovenskih voščilnic skozi čas, hkrati pa so pomemben pričevalec narodovega načina življenja. Črpajo namreč iz bogate zakladnice slovenskih šeg in navad, zato je z njihovo pomočjo mogoče stakati božično-novoletno zgodbo, ki predstavlja najpomembnejše elemente šeg in navad ob božiču in novem letu. Le-te so izredno pester in imajo dolgo tradicijo, saj večinoma izhajajo še iz predkrščanskih časov. Čas ob koncu novega leta so namreč

že stara ljudstva povezovala s skrivnostnimi nadnaravnimi silami in številne novoletne šege in navade so nastale pravzaprav zato, da bi čarobno vplivale na rodovitnost zemlje, zdravje, srečo družinskih članov in podobno. S prihodom krščanstva so te stare poganske šege in navade dobile le novo (krščansko) preobleko, medtem ko so temelji ostali isti.

Motivi zimske pokrajine so stalnica božično-novoletnih voščilnic, saj so značilni za celotno zgodovino voščilnic do danes. Najbolj opazni so po 2. svetovni vojni. Z njimi poudarjamo lepote naše dežele, še posebej gorate in zasnežene. Pogosto zimsko pokrajino dopolnjuje zimzeleno rastlinje, ki v belo naravo vnaša zeleno barvo in prinaša upanje, da kmalu pride pomlad.

Voščilnicam se od nekdaj posvečajo tudi umetniki, med slovenskimi na primer: France Kopač, Marko in Mirko Šubic, Franjo Stiplovšek, Maksim Gaspari in mnogi drugi, tudi umetniki - invalidi. Med umetniškimi voščilnicami imajo zaradi številčnosti in pester motivike zagotovo posebno mesto Gasparijeve voščilnice. Gre namreč za ene najbolj priljubljenih voščilnic na Slovenskem, zaradi česar so doživljale številne reprodukcije, imajo pa tudi dokumentarno vrednost.

Črno-bele fotografije, ki imajo hkrati vlogo voščilnice, bi lahko prav tako prištevali k umetniškimi. Pojavile so se pri nas med

obema vojnoma in so jih na fotografskem papirju producirali različni fotografski ateljeji. Večinoma je na voščilnicah fotografijah navedeno tudi ime avtorja fotografije ali fotografskega ateljeja. Motivika na njih ni zelo pestra, saj gre večinoma za zimske pokrajinske prizore ali prirejene postavitve božično-novoletnih simbolov.

Najbolj pogosti novoletni simboli sreče so dimnikar, prašiček, štiriperesna deteljica, škrti, mušnice, podkev in zvon, kar se odraža tudi na voščilnicah.

Pogosto se na voščilnicah pojavljajo tudi številke: enka kot začetek nečesa novega, letnice, ki označujejo leto, v katerega vstopamo in ura, s kazalcema na številki dvanajst, ki označuje trenutek prehoda v novo leto.

Zelo simpatične so voščilnice s humornim ali hudomušnim značajem. Navadno gre za prikaz zimskih radosti, v katerih večinoma nastopajo otroci, ali za šaljive prikaze božično-novoletnih simbolov.

Slovenske voščilnice iz sedemdesetih let 20. stoletja prepoznamo že na

prvi pogled, saj izstopajo po svoji igrivosti, pretiravanju in živih barvah. Motivi na njih so pogosto že nekoliko kičasto prirejani, saj gre navadno za kombinacije najznačilnejših božično-novoletnih simbolov.

Vredno je omeniti še voščilnice z motivi knjižnih ilustracij, med katerimi so prav gotovo nepogrešljive tiste, ki jih je naslikala Jelka Reichman, saj so zaznamovala otroštva mnogih generacij najmlajših bralcev.

Voščilnice naših dni?

Čeprav je občutek lepljenja poštnih znamk in odpiranja kuvert nezamenljiv, pa je vedno več takih, ki v teh prazničnih dneh bolj kot klasične poštna nabiralnike polnijo in hkrati praznijo tiste elektronske. Zadnjih pet let pošiljamo več ali manj novoletne voščilnice po elektronski pošti. »Novoletke« (kakor so jih imenovali) nastajajo oblikovno in vsebinsko s pomočjo elektronskih oblikovalcev in so včasih pravcete umetnije. Vendar, to je moje osebno mnenje, voščilnice, ki so ostale v mojem pedalu, včasih še vzamem v roke in jih pozorno prebiram. Ostajajo besede, toplina, spomini. Tega, kar je napisano, čas ne izbriše, nikoli. In ob besedah zaživijo tudi čustva.

Majda Santin - podatki s spleta